

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์

สาขา

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Knowledge of Administrators and Officers of Sub-district Administration Organization
about Financial Decentralization to Local Government

นามผู้วิจัย นางสาวสมร ดวงหาดลิ่ง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รงศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์อรนันท กัลณทัต, ร.ด.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัลลภ ลำพาย, ร.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(รงศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รงศาสตราจารย์วินัย อากงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**Knowledge of Administrators and Officers of Sub-district Administration Organization
about Financial Decentralization to Local Government**

โดย

นางสาวสมร ดวงหาลัง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1244-3

สมร ดวงหลัก 2549: ความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D. 118 หน้า
ISBN 974-16-1244-3

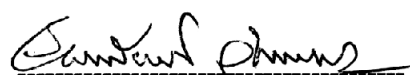
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจาย
อำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดปทุมธานี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดนนทบุรี จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ,
ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน, ค่า t-test และ ค่า one-way ANOVA โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี,
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่
เพศ, รายได้, ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ส่วน อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรส,
อาชีพ, ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และ
ประเภทของตำแหน่ง ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลายมือชื่อนิติสด

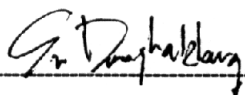
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

17 / มี.ค. / 49

Samorn Dunghaklang 2006: Knowledge of Administrators and Officers of Sub-district Administration Organization about Financial Decentralization to Local Government. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Somkiat Wanthana, Ph.D. 118 pages.
ISBN 974-16-1244-3

The purposes of this research were to study the level of knowledge of administrators and officers of Sub-district Administration Organization about financial decentralization to local government and the factors which affected their knowledge. The samples composed of 276 administrators and officers of Sub-district Administration Organizations in Pathumthanee, Ayuthaya, and Nonthaburee Provinces. Data were collected by using questionnaire. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The level of significance for statistical testing was set at 0.05

The result of the study showed that administrators and officials had a high level of knowledge about financial decentralization to local government. Factors which affected their knowledge were sex, income, and knowledge about local government. Age, education level, marital status, occupation, membership, experience and type of position were the factors which did not affect their knowledge.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

17 / Mar / 06

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ รศ. ดร. สมเกียรติ วันทะนะ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ อ. ดร. อดิเรก กุลนันทประ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก ผศ.ดร. วัลลภ ลำพาย กรรมการที่ปรึกษาวิชารอง อ. ดร. ปัญญา รุ่งเรือง ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องมากขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาจังหวัดปทุมธานี, ผู้บังคับบัญชา, นิสิตปริญญาโท สาขา รัฐศาสตร์ ภาคพิเศษ รุ่น 9 ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถาม และ ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบล, ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และ หัวหน้าส่วนการคลัง ทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่ได้ให้การดูแลเป็นกำลังใจและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขา รัฐศาสตร์ ภาคพิเศษ รุ่น 11 ทุกคนที่ได้คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอด และทำให้การศึกษาในระดับปริญญาโทนี้ เต็มไปด้วยความสุขและเหตุการณ์ที่น่าจดจำ

สมร ดวงหาค้าง

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
-------------	-----

สารบัญภาพ	(5)
-----------	-----

บทที่ 1 บทนำ	1
--------------	---

ความสำคัญของปัญหา	1
-------------------	---

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
-------------------------	---

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
---------------------------	---

ขอบเขตของการวิจัย	3
-------------------	---

นิยามศัพท์	3
------------	---

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
-----------------------	---

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	6
------------------------	---

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	10
-------------------------------	----

การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2540	21
--	----

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	33
--	----

แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น	42
---	----

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
-------------------------	----

กรอบแนวความคิดในการวิจัย	69
--------------------------	----

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	71
-----------------------------	----

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	71
-------------------------	----

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
----------------------------	----

การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
---------------------	----

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	75
---	----

การวิเคราะห์ข้อมูล	75
--------------------	----

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
---------------------------------	----

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	77
ผลการวิจัย	77
ข้อวิจารณ์	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	101
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	104
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการวิจัย	108
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี	52
2	ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	56
3	ข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	61
4	ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี	63
5	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง	78
6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	80
7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	82
8	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ	86
9	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอายุ	87
10	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพสมรส	88
12	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ	89
13	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามรายได้	89
14	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่ง	90
15	แสดงความต่างระหว่างความรู้ของผู้บริหารและพนักงานเกี่ยวกับการกระจาย อำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประเภทของตำแหน่ง	90
16	เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	91
17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	92

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

69

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นกลยุทธ์ด้านหนึ่ง ในกลยุทธ์หลายๆ ด้านของการกระจายอำนาจ กล่าวเฉพาะการกระจายอำนาจอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและสู่ท้องถิ่นนั้นการกระจายอำนาจทางการคลังนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เนื่องจากระบบการคลังของประเทศต่างๆ มักจะมีความซับซ้อนทั้งในด้านการจัดเก็บภาษี และงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนั้นรัฐบาลจะต้องใช้มาตรการทางการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคพร้อมๆ กันอีกด้วย (จรัส, 2538: 16)

การคลังของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการหารายได้ และการกำหนดการใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การคลังท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถรับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีรายได้เพียงพอแก่การดำเนินงานบำรุงท้องถิ่นมีมากน้อยเพียงใด

รายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการบริหารการคลังเพื่อการบริหารงานท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ซึ่งบังคับให้กระทำ และหน้าที่ให้เลือกกระทำเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อความ

สะดวกสบายและความผาสุกของประชาชน การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะหารายได้ให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพราะการบริหารงานเพื่อความเจริญของท้องถิ่นย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ จะเห็นว่าในประเทศที่มีการปกครองท้องถิ่นที่พัฒนาแล้ว รัฐบาลกลางจะมอบอำนาจในการจัดหารายได้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวางโดยที่ระบบการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังเพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอิสระทางการคลังได้ และกำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภายในปี 2545 จัดสรรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐบาลและในปี 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาลการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมมีความสัมพันธ์กับการคลังส่วนกลาง โดยรัฐบาลมักควบคุมดูแล เพื่อป้องกันมิให้การบริหารงานของท้องถิ่นเกิดความเสียหาย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม ในทางปฏิบัติรัฐบาลจึงต้องดูแลให้การใช้จ่ายเงินของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในกิจการที่จำเป็น และได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ อีกด้วย ที่สำคัญที่สุดรัฐบาลต้องคอยช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นให้มาก และดียิ่งขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น

ในการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีความรู้ในบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ถูกกำกับดูแลโดยระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับความรู้ของผู้บริหารและ พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี , จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี , จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี , จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อการกระจายอำนาจ การคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยนำไปเป็นข้อมูลและเหตุผลประกอบในการปรับปรุงนโยบาย ด้านการ ฝึกอบรม ผู้บริหาร และ พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล
2. ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการเลือกตั้งและคัดเลือกบุคคลให้ มาดำรงตำแหน่ง ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความรู้ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เฉพาะในเขตจังหวัดปทุมธานี จังหวัด พระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น เนื่องจากทั้ง 3 จังหวัดนี้ มีการปกครองครบทุก รูปแบบ โดยสุ่มตัวอย่างจากผู้บริหาร และ พนักงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสามจังหวัด จำนวน 276 คน ในช่วงเดือนธันวาคม 2548 ถึง เดือน มกราคม 2549

นิยามศัพท์

ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้นี้เป็นเรื่องของการจดจำหรือระลึกได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ ความคิดที่สลับซับซ้อน และ ไม่ต้องใช้สมองมากนัก

ความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจาย อำนาจการคลัง สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลข้อเท็จจริง และ รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ หรือ มีประสบการณ์เก็บสะสม ไว้สามารถรับทราบและอาจแปลความหมายสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นพฤติกรรมได้ โดยแบ่งออกเป็น

3 ด้าน คือ

1. ด้านโครงสร้างการบริหารงาน หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และ รายละเอียดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องโครงสร้าง ระบบ ระเบียบการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ด้านอำนาจหน้าที่ หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และ รายละเอียดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการบริหาร การจัดการทรัพยากรมนุษย์

3. ด้านการคลัง และ การงบประมาณ หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และ รายละเอียดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่อง การเงิน การคลัง และ งบประมาณต่าง ๆ

อายุ หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงชีวิตอยู่ ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. 35 ปี หรือต่ำกว่า
2. 36-45 ปี
3. 46 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. ปริญญาตรี
3. สูงกว่าปริญญาตรี

รายได้ หมายถึง ค่าตอบแทนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับคิดเป็นรายปี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. 25,000 หรือต่ำกว่า

2. 25,001 – 50,000 บาท

3. 50,001 บาทขึ้นไป

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง เคยได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ก่อนที่จะได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง

การกระจายอำนาจการคลัง หมายถึง การที่ส่วนกลางมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมประเภทต่าง ๆ แล้ว สามารถนำเงินรายได้ดังกล่าวมาใช้ในการกิจกรรมท้องถิ่นของตนเองได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายอื่นจัดตั้ง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง ความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แบ่งหัวข้อการนำเสนอต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
3. การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2540
4. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความหมายของความรู้

นักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ดังนี้

โสภา และ อรทัย (2516: 31) ให้ความหมายของ ความรู้ ว่า เป็นการรับรู้ จำ และเข้าใจ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์และทัศนคติ ประกอบขึ้นจากความรู้ต่าง ๆ ที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งนั้น ๆ บวก กับการตีค่าของสิ่ง นั้นกับความรู้ที่มีอยู่

ชวาล (2526: 11) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของ เรื่องราว และ การกระทำใด ๆ ที่มนุษย์ได้สะสม และถ่ายทอดกันต่อ ๆ มาตั้งแต่ในอดีต และ เรา สามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้

ไพศาล (2526: 96) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้คือ บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราว การกระทำอันเป็นประสบการณ์ของบุคคลซึ่งสะสมและสืบทอดต่อกันไป

ศุภกนิษฐ์ (2540: 22) ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นความสามารถในการคิด เข้าใจ ข้อเท็จจริง นำไปแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น บวกกับประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้ แล้วตัดสินใจประเมินค่าเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งมีความชัดเจน และมีคุณภาพ

Good (1973: 325) กล่าวว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และ รายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ และเก็บรวบรวมสะสมไว้

สุภาพ (2539: 33-35) กล่าวว่า ความรู้คือ ความสามารถในการจดจำ การทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม ตัดสิน วิเคราะห์ รู้แบบแผน โครงสร้างและทฤษฎี ในสิ่งที่ได้ศึกษา

สรุป ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำ รายละเอียดของข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่บุคคลได้สะสมและถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา

โครงสร้างของความรู้

Bloom ได้แยกระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ (1975: 65-197)

1. ระดับที่จดจำได้ หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูลจากความจำออกมาใช้ได้
2. ระดับที่รวบรวมประเด็นสำคัญไว้ หมายถึง ความสามารถในการจำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าเนื้อหาทั้งหมด สามารถบรรยายสิ่งเหล่านั้นด้วยสำนวนของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นด้วยการให้ความหมาย เปรียบเทียบ และคาดคะเนผลในอนาคตได้
3. ระดับการนำไปใช้ เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อเท็จจริง ตลอดจนความคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติได้จริง

4. ระดับการวิเคราะห์ เป็นระดับที่สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำแนวความคิดมาแยกเป็นส่วน ประเภท หรือนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบกันเพื่อปฏิบัติได้

5. ระดับการสังเคราะห์ คือ การนำข้อมูลและแนวความคิดต่าง ๆ ประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ซึ่งเป็นสิ่งใหม่จากเดิม

6. ระดับการประเมินผล คือ ความสามารถใช้ความรู้ เพื่อจัดเกณฑ์การรวบรวมข้อมูล การจัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละประเภท

การวัดความรู้

ชวาล (2526: 201–205) ได้อธิบายการวัดความรู้ไว้ว่าเป็นการวัดสภาพสองด้านการระลึกออกมาของความจำ ซึ่งเป็นการวัดเกี่ยวกับเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์หรือเคยรู้เคยเห็นและทำมาก่อนทั้งสิ้น และการวัดความรู้ ความจำ สามารถสร้างคำถามวัดสมรรถภาพด้านนี้ได้หลายลักษณะด้วยกัน ลักษณะของคำถามก็แตกต่างกันออกไปตามชนิดของความรู้ ความจำ แต่ก็จะมีลักษณะร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งก็คือ เป็นคำถามที่ให้ระลึกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาที่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปคำศัพท์ นิยาม ระเบียบ แบบแผน หรือหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ

Bloom อ้างใน โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ ได้แบ่งการวัดความรู้ออกเป็น 6 ระดับคือ (2543: 20)

1. การวัดความจำ (Memory) นั่นถือเป็นการวัดระดับพื้นฐานซึ่งถือว่าสำคัญมาก เพราะหากความจำไม่ดีแล้ว การเรียนอะไรก็จะเป็นไปได้ยาก

2. การวัดความเข้าใจ (Understanding) ความกระจำในสิ่งที่จำได้แล้ว

3. การวัดการนำไปประยุกต์ใช้ (Application) คือการทำโจทย์เลข การนำสูตรคณิตศาสตร์มาแก้ปัญหา สถิติต่าง ๆ ที่ใช้ความรู้ ความสามารถในการโยงความสัมพันธ์ในความรู้ชนิดต่าง ๆ เป็นการทดสอบการนำไปประยุกต์ใช้ขั้นสูง

4. การวัดความสามารถในการวิเคราะห์ (Analysis) คือการทดสอบ

ความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ

5. การวัดความสามารถในการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การทดสอบความสามารถในการใช้จินตนาการคล้อยคลึงกับความรู้พื้นฐานที่ใช้ในวิชาประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีมากที่สุด การทดสอบระดับนี้จึงให้ความสำคัญต่อจินตนาการ (Imagination) มากที่สุด เป็นการยากยิ่งกว่าการวิเคราะห์เพราะการสังเคราะห์เป็นสถานที่ต้องวิเคราะห์โดยมีข้อมูลไม่เพียงพอ ต้องใช้จินตนาการแสวงหามาให้สมบูรณ์มากที่สุด

6. การวัดความสามารถทางการประเมิน (Evaluation) คือ การทดสอบความสามารถในการประเมิน ซึ่งการทดสอบระดับที่หกนี้ต้องใช้ความรู้ความสามารถของความจำ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์มาช่วยในการประเมินทั้งหมดในการประเมินเพียงอย่างเท่านั้น

ศุภกนิษฐ์ (2540: 24) ได้กล่าวถึง การวัดความรู้ ไว้ว่า การวัดความรู้เป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการศึกษาและประสบการณ์เดิม โดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนที่มีความรู้กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง

บุญธรรม (2531: 24-25) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือในการวัดความรู้ที่นิยมใช้มากคือแบบทดสอบ โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบภาคปฏิบัติ เป็นการทดสอบด้วยการปฏิบัติ หรือการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การหยอดตา การป้ายตา การล้างมือ ให้สะอาดทุกครั้งก่อนจับต้องตา การเช็ดตาเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน เป็นต้น
2. แบบทดสอบข้อเขียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ช่วย เช่น ปากกา ดินสอ ฯลฯ โดยผู้ตอบต้องเขียนตอบแบบทดสอบเองทั้งหมด
3. แบบทดสอบปากเปล่า เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน มักเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสัมภาษณ์

นอกจากนี้ การวัดความรู้ การวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือ ประสพการณ์ต่าง ๆ หรือ เป็นการวัดการระลึกประสพการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำรา จากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ที่แบ่งออกเป็น 3 ชนิด (ไพศาล, 2526: 96-104) คือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ เช่น ศัพท์ นิยาม กฎ ความจริง หรือ รายละเอียดของเนื้อหาต่าง ๆ

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภท และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหานั้น ๆ

สรุป การวัดระดับความรู้ ก็คือ การวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิดและเข้าใจ วิธีที่จะวัด กระทำได้โดย วิธีการใช้แบบทดสอบ

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

หลักของการกระจายอำนาจทำให้เกิดการปกครองท้องถิ่น ในการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ใช้หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ได้แก่ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้แก่ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการกระจายอำนาจจึงจำเป็นต้องอธิบาย หลักการรวมอำนาจและหลักการแบ่งอำนาจ

การรวมอำนาจ (Centralization)

หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง หลักการจัดวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือ ทบวงการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารส่วนกลางโดยขึ้นต่อชั้นการบังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั้งอาณาเขตของประเทศ (โกวิท, 2544: 26)

ลักษณะสำคัญของหลักการรวมอำนาจปกครอง (โกวิท, 2545:12-13)

1. มีการรวมกำลังทหารและตำรวจให้ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง โดยไม่ยอมให้กำลังทหารและตำรวจส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นอิสระหรือไม่ขึ้นต่อส่วนกลาง เพื่อที่จะใช้กำลังนั้นโดยเด็ดขาด และทันทั่วทั้งที่ และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ

2. มีการรวมอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลาง หรือมีการมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการขึ้นสุดท้ายในการอนุมัติ ระเบียบ หรือแก้ไข เพิกถอนการกระทำต่าง ๆ ไว้แก่หน่วยการบริหารส่วนกลาง เช่น การบริหารการคลัง การป้องกันประเทศ การเจ้าหน้าที่ การควบคุมการบริหาร เป็นต้น นั่นคือ ให้เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นหัวหน้า กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มีอำนาจสั่งการขั้นที่สุดได้ทั่วอาณาเขตประเทศ

3. ลำดับชั้นในการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ลดหลั่นกันไป คือ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการปกครองต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือ เจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งสูง มีอำนาจบังคับบัญชาเหนือเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งรองลงมาตามลำดับ และต้องปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งสูงกว่า โดยมีวินัยเป็นเครื่องบังคับ โดยผู้มีอำนาจบังคับบัญชาต้องรับผิดชอบในราชการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติในคำสั่งของตน

หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration)

หลักการแบ่งอำนาจปกครอง หมายถึง หลักการที่การบริหารราชการส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจวินิจฉัยและสั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการส่วนกลาง ซึ่งได้ออกไปประจำยังท้องที่ต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มได้ในกรอบนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้ แต่ทั้งนี้หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางต้องวางระเบียบแบบแผนเอาไว้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และสงวนอำนาจที่จะสั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการส่วนกลางซึ่งได้ส่งออกไปประจำยังท้องที่ต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจแก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มได้ในกรอบนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้ แต่ทั้งนี้หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางต้องวางระเบียบแบบแผนเอาไว้ให้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และสงวนอำนาจที่จะสั่งการขั้นที่สุดเอาไว้ (โกวิท, 2545: 13)

ลักษณะสำคัญของการแบ่งอำนาจปกครอง (ชวงส์, 2539: 8)

1. ต้องมีรัฐบาลซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองทั่วทั้งประเทศ ถือว่าการแบ่งมอบอำนาจให้แก่ส่วนภูมิภาคเป็นกระบวนการหนึ่งของการรวมอำนาจปกครอง
2. มีหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนกลางส่งออกไปปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งให้ประจำอยู่ตามเขตการปกครองที่ในส่วนภูมิภาคทุกแห่ง เช่น ภาค มณฑล จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้แต่งตั้งถอดถอน และ บังคับบัญชา
3. ส่วนกลางแบ่งและมอบอำนาจในการบริหารงานบางส่วนบางเรื่อง โดยแบ่งมอบอำนาจไปให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนกลาง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ตามเขตการปกครองท้องที่ต่าง ๆ มิได้ตัดอำนาจจากส่วนกลางอย่างเด็ดขาด แต่ส่วนกลางต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคด้วย

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

หลักของการกระจายอำนาจปกครอง เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่นนอกจากองค์กรของราชการบริหารส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของราชการส่วนกลาง เพียงแต่ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการให้บริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณ และ เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั้นเอง โดยราชการบริหารส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชา (ประยูร, 2545: 25)

การกระจายอำนาจทางการปกครอง (Deconcentration) ได้จัดแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี (ประทาน, 2526: 3)

1. การแบ่งอำนาจทางการปกครองที่เรียกว่า (Deconcentration) ซึ่งการแบ่งอำนาจทางการปกครองนี้ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ ภายในเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดขึ้นโดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ ตัดสินใจแก้ปัญหา ตลอดจนการริเริ่มได้ในกรอบแห่งนโยบายของรัฐบาลที่วางไว้

วิธีแบ่งอำนาจการปกครองดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะการปกครองไทย คือระบบการบริหารราชการส่วนภูมิกษณัณเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าลักษณะของการแบ่งอำนาจทางการปกครองดังกล่าวนี้มีลักษณะสำคัญ ๆ คือ

1) เป็นการบริหารโดยใช้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลางได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด คลังจังหวัด สาธารณสุข เป็นต้น และเจ้าหน้าที่เหล่านี้ก็อยู่ในระบบของการบริหารงานบุคคลของรัฐบาลกลางอันเดียวกัน

2) เป็นการบริหารโดยใช้งบประมาณซึ่งส่วนกลางเป็นผู้อนุมัติและควบคุมให้เป็นไปตามวิธีการงบประมาณการริเริ่มวางโครงการต่าง ๆ อาจทำได้โดยเจ้าหน้าที่ประจำในส่วนภูมิภาคนั้น ๆ

3) เป็นการบริหารภายใต้นโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลกลาง หรือ รัฐบาลแห่งชาติหมายความว่า เป็นการบริหารตามนโยบายหรือคำสั่งของรัฐบาลกลาง โดยกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และการริเริ่มนโยบายบางอย่างที่ไม่ขัดกับนโยบายหลักก็อาจทำได้ นับเป็นการได้รับอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ (Discretionary Power) จากรัฐบาลเท่านั้น

4) เป็นการบริหารงานโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลางเหล่านี้ได้รับมอบหมายมาจากส่วนกลางที่จะทำการวินิจฉัยสั่งการใด ตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ เพื่อให้การปกครองดำเนินไปด้วยความสะดวกและมีการต่อเนื่องในนโยบายบริหารประเทศของรัฐบาล

การบริหารงานตามลักษณะของการแบ่งอำนาจทางการปกครอง (Deconcentration) ดังกล่าวนี้อาจถือว่าเป็นวิธีการในการบริหารงาน กล่าวคือ เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation of authority) ของรัฐบาลกลางนั่นเอง และตามวิธีการของการแบ่งอำนาจทางการปกครองดังกล่าว ก็เป็นวิธีการอันหนึ่งของการกระจายอำนาจทางปกครอง โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบต่อรัฐบาลกลาง และ ระบบการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้เรียกได้ว่าการปกครองท้องถิ่น โดยรัฐบาล (Local State Government) ซึ่งระบบการปกครองเช่นนี้จะเห็นได้ เช่น ระบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย เช่น การปกครองระดับจังหวัดและอำเภอ เป็นต้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่น (Local Government)

3. การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Devolution)

การกระจายอำนาจทางปกครองอีกอย่างหนึ่งเรียกว่า Devolution นี้ เป็นการมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งทางการเมือง และการบริหาร เป็นเรื่องที่ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเองได้

ตามความหมายของการมอบอำนาจ ให้ท้องถิ่นปกครองตนเองนี้ จึงมีลักษณะสำคัญที่เรียกได้ว่าเป็นการปกครองตนเอง (Local Self Government) มากที่สุด เพราะท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดขึ้นนั้น จะมีอำนาจในการปกครองตนเองตามวิถีทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายตามกระบวนการทางการเมือง และในที่สุดประชาชนจะได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ได้เป็นอย่างดีนั่นเอง

อนึ่ง การกระจายอำนาจทางปกครองนั้น โดยทฤษฎีอาจมีกรรมวิธีในการกระจายอำนาจได้ 2 กรณี

1. การกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองตามเขตพื้นที่ (Territory) เช่น การกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เป็นต้น
2. การกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองทำตามลักษณะเฉพาะกิจกรรม (Activity) หรือแต่ละหน้าที่ (Function) เช่น การกระจายอำนาจให้การประปา การไฟฟ้า การโทรศัพท์

ความหมายของการกระจายอำนาจ (Decentralization)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “การกระจายอำนาจ” ไว้หลายประการ ดังนี้

จรัส (2541: 11) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง สภาวะที่หน่วยงานหรือชุมชนระดับล่างสุดมีอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการดำเนินกิจกรรมของตนเองได้อย่างกว้างขวาง การกระจายอำนาจเป็นสภาวะที่ตรงกันข้ามกับ “การรวมอำนาจ” (Centralization) ซึ่งเป็นสภาวะที่หน่วยงานระดับบนสุดหรือองค์กรของรัฐระดับสูงสุดเป็นผู้กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในทุกเรื่อง

ประหยัด (2523: 5) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า มี 2 ความหมาย ได้แก่

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการ หรือ บริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เทศบาล สุขาภิบาล

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ หมายถึง รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานตามความเหมาะสมของลักษณะงานนั้น ๆ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เป็นต้น

ประทาน (2526: 7-9) กล่าวถึงการกระจายอำนาจว่า แบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่

1. การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ข้าราชการส่วนภูมิภาค ให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้น โดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจแก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มงานได้ ในกรอบนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้

2. การมอบอำนาจ (Devolution) หมายถึง การกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีอำนาจปกครองตนเองอย่างแท้จริง เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งทางการเมือง และการบริหาร ให้ท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นของตนเองได้ การมอบอำนาจกรณีนี้ มีลักษณะเป็นการปกครองตนเอง (Local Self Government)

Hill (1951: 152) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นการโอนอำนาจให้ หรือยกอำนาจให้ (Devolution) เป็นการให้ความรับผิดชอบแก่องค์การปกครองท้องถิ่นเด็ดขาด ส่วนกลางจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกไม่ได้ เพราะสัมพันธ์ภาพระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นมิใช่แบบสายการบังคับบัญชา องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลต่างหาก แยกจากส่วนกลาง

Holloway (1951: 152) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึงการปกครองในท้องถิ่นที่มอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่สภาที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ปฏิบัติการในอำนาจของตนและมีเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นเอง

สรุป การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่นที่มีอิสระในการปกครองตนเอง มีอำนาจตัดสินใจ มีงบประมาณในการบริหาร มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง และมี

ฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ มีสิทธิในการปกครองตนเอง ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตามความต้องการของท้องถิ่น โดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐ

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

ประยูร (2545: 25-26) ได้ให้ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ โดยกล่าวว่า การที่จะรู้ว่ามีการกระจายอำนาจปกครองหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจปกครองมีอยู่ 3 ประการคือ

1. มีการแยกหน่วยงานไปเป็นองค์กรนิติบุคคลอิสระจากองค์กรราชการส่วนกลาง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีนิติบุคคลแยกออกไปมากขึ้นเท่าใดก็นับว่ามีการกระจายอำนาจมากขึ้นเท่านั้น นิติบุคคลเหล่านี้เป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนที่มีงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง กับมีความอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องขอรับคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนกลางเพียงแต่คอยกำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องและครบถ้วนเท่านั้น มิได้เข้าบังคับบัญชาสั่งการหรืออำนวยการเอง

2. มีการเลือกตั้ง องค์กรราชการบริหารส่วนท้องถิ่นย่อมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน โดยเฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การเลือกตั้งถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจปกครอง ถ้ามีการเลือกตั้งทั้งองค์กรที่ประชุมและองค์กรที่มีหน้าที่บริหาร ก็นับว่ามีการกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์ แต่การกระจายอำนาจตามบริภณนั้นการเลือกตั้งไม่ถือว่าเป็นหลักสำคัญเหมือนกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น แต่ถือความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จัดทำบริการนั้นเป็นสำคัญ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจปกครองมีอัตตาณัติ (Autonomy) กล่าวคือ มีความเป็นอิสระที่จะดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่ง หรืออยู่ได้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของราชการบริหารส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการและดำเนินการได้ด้วยงบประมาณและด้วยเจ้าหน้าที่ของตนเอง ซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ลิขิต (2533: 259) ได้ให้ความสำคัญของการกระจายอำนาจ โดยกล่าวว่าการกระจายอำนาจการปกครอง มีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ เป็นรากแก้วของระบอบปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบนคือระดับชาติ และ โครงสร้างฐานคือระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือ รากแก้ว ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในแง่การพัฒนาชนบทซึ่งมีเหตุผลจากการปรัญญาการปกครองในแง่ การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ทำให้ประชาชนในชนบทมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น และการพัฒนาชนบทให้สัมฤทธิ์ผล จะต้องมีการร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และมีความคิดริเริ่มช่วยตนเอง ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเกิดได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดได้ก็ด้วยการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

จุดแข็ง จุดอ่อน ของการกระจายอำนาจ

ชูวงศ์ (2539: 23 - 24) ได้กล่าวถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

1. จุดแข็ง ของหลักการกระจายอำนาจ ในการจัดระเบียบบริหารตามหลักการกระจายอำนาจ ย่อมมีจุดแข็งหรือ มีข้อดีมีประโยชน์อยู่ 3 ประการ คือ

1.1 ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้น บริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งเลือกตั้งขึ้นจากราษฎรในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ ก็ย่อมจะได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดี

1.2 เป็นการแบ่งเบาภาระของราชการบริหารส่วนกลางได้บ้างในปัจจุบันนี้ราชการบริหารส่วนกลางมีภารกิจหนักอยู่มากเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ได้ติดภาระเกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงออกไปเสียบ้าง ก็จะทำให้เกิดผลดีกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นได้

1.3 ทำให้ราษฎรมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองทำให้ราษฎรมีส่วนได้เสียในกิจการท้องถิ่นโดยตรง และเกิดความจำเป็นที่ต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ทำให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น ทำให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

2. จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจ มีอยู่ 4 ประการคือ

2.1 ผลทางเอกภาพทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศเพราะหากกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมากเกินไป อาจเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครองและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งยังอาจให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ซึ่งต่างมุ่งที่จะรักษาประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ท้องถิ่นอื่น

2.2 ทำให้ราษฎรเพ่งเล็ง เห็นประโยชน์ของท้องถิ่นสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนรวม เมื่อราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น ก็มุ่งที่จะทำประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนฝ่ายเดียวจนกระทั่งลืมนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

2.3 เจ้าหน้าที่ที่ได้รับเลือกตั้ง อาจใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่เหมาะสมด้วยการถือพรรคถือพวก อาจใช้อำนาจหน้าที่บังคับกดขี่พรรคพวกฝ่ายตรงกันข้าม หรือราษฎรที่ไม่อยู่ในพรรคพวกของตน ซึ่งทำให้เกิดความไม่สงบราบรื่นได้ ย่อมจะทำให้เกิดความเดือดร้อน และความไม่พอใจแก่ราษฎรยิ่งกว่าถูกปกครองโดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคเสียอีก

2.4 ย่อมทำให้เกิดความสับสนเปลืองมากกว่า และมีต้นทุนสูง เพราะต้องมีการแยกงบประมาณเป็นส่วน ๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเอง ซึ่งไม่อาจหมุนเวียนสับเปลี่ยนโยกย้ายไปใช้ในท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายโดยไม่ประหยัด และ ควบคุมการเงินไม่ดีพอ

องค์ประกอบที่สำคัญของการกระจายอำนาจ

ประยูร (2533: 196–198) ได้แยกลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจไว้ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. มีการแยกหน่วยงานออกไปเป็นองค์การนิติบุคคลอิสระ จากองค์การของราชการบริหารส่วนกลาง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การของรัฐบาลต่าง ๆ ยังมีนิติบุคคลแยกออกไปมากขึ้นเท่าใด ก็นับว่ามีการกระจายอำนาจมากขึ้นเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง ถ้ามีการเลือกตั้งทั้งองค์กรที่ประชุมและองค์กรที่มีหน้าที่บริหาร ก็นับว่ามีการกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์

3. องค์การตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง กล่าวคือ มีความอิสระที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่ง หรืออยู่ได้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของราชการบริหารส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ และดำเนินกิจการได้ด้วยงบประมาณ

อิสสระ (2533: 4 -5) ได้สรุปว่า หลักการกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญหรือรัฐบัญญัติ จะต้องรับรองการมีอยู่ซึ่งประโยชน์มหาชน (PUBLICS INTERETS) บางอย่าง ซึ่งแตกต่างจากประโยชน์มหาชนซึ่งรัฐมีอำนาจจัดการ

2. กลุ่มชนท้องถิ่นและหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดการประโยชน์มหาชนซึ่งกฎหมายรับรองว่าแตกต่างจากประโยชน์มหาชนที่รัฐมีหน้าที่จัดการ และจะต้องเป็นอิสระจากรัฐบาล

3. มีกฎหมายรับรองความเป็นนิติบุคคลของกลุ่มชนท้องถิ่นและหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดการประโยชน์มหาชนซึ่งแตกต่างและเป็นคนละส่วนกับประโยชน์มหาชนที่รัฐมีหน้าที่จัดการ

4. องค์กรของกลุ่มชนท้องถิ่นและองค์กรของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการประโยชน์มหาชนดังกล่าวในข้อ 3 นั้น ต้องอยู่ภายใต้การปกครองอย่างหลวม ๆ ของรัฐบาล

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการกระจายอำนาจ ได้แก่ การมีความเป็นนิติบุคคล มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และมีงบประมาณเป็นของตนเอง

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำเอาหลักการกระจายอำนาจ มาใช้ควบคู่กับหลักการกระจายการรวมศูนย์ด้วย โดยในปัจจุบันการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดระเบียบในรูปแบบทั่วไป ซึ่งจัดตั้งโดยคำนึงถึงพื้นที่ จำนวนประชากร และรายได้ของแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งครอบคลุมทั้งประเทศ มีอยู่ 6 รูปแบบ คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล
4. กรุงเทพมหานคร
5. เมืองพัทยา
6. องค์การบริหารส่วนตำบล

การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2540

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นมากที่สุด ตั้งแต่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมา 16 ฉบับ และด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น (โกวิท, 2544: 238) โดยกำหนดไว้เป็นหมวด ๆ หนึ่ง คือ หมวดที่ 9 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการระบุถึงการกระจายอำนาจในมาตรา 78 และมาตรา 282 ซึ่งในมาตราต่าง ๆ เหล่านี้ได้ปูพื้นฐานสำหรับการกระจายอำนาจเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตยและการปฏิรูประบบราชการในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดินรวม ตลอดจนการให้บทบาทกับท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ (ลิขิต, 2545: 69) รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ระบุให้การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอิสระจากรัฐบาล และ มีความริเริ่มของตนเองให้มากขึ้น พร้อมกันนั้นก็ต้องมีอำนาจหน้าที่รอบด้านเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น รัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่า จะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ถ่ายโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่ การจัดเก็บภาษีและการหารายได้ ตลอดจนการถ่ายโอนข้าราชการหรือหน่วยงานราชการจำนวนมาก จากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น (อนก, 2543: 18) แต่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพียงประการเดียวก็น่าจะไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ได้ ดังนั้นการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่ออนุวัติตามรัฐธรรมนูญจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สมคิด, 2545: 83)

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 78 รัฐต้องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงการพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 282-290 กำหนดให้รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะการกระจายอำนาจ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ และรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย

นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญมีการประกาศใช้ ได้มีผลักดันด้านกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหลายฉบับ อันถือเป็นรากฐานของการกระจายอำนาจในยุคที่เรียกว่า “ปฏิรูปการกระจายอำนาจและการปกครองถิ่น” ที่สำคัญดังต่อไปนี้ (โกวิทย์, 2544: 239-241)

1. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกฎหมายที่มุ่งแก้ปัญหาอำนาจหน้าที่ ภาษีและอากร เป็นกฎหมายที่สำคัญอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งได้รับการอนุวัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวคือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยมีการกำหนดความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่สำคัญคือ การกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 2545 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้รัฐบาล และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาลในปี 2549

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ให้มีการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ

- 3) ให้มีการกำหนดการจัดระบบบริการสาธารณะ ตามอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
- 4) ให้มีการปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงภาระหน้าที่ที่สำคัญ
- 5) ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) เป็นแผนที่กำหนดแนวคิดเป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้
- 2) ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- 3) มีกรอบแนวคิดการกระจายอำนาจโดยให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ ให้ท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง ดำเนินการแทนรัฐ รัฐดำเนินการส่วนที่เกินความสามารถของท้องถิ่น และกำกับด้านนโยบายเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้น การบริหารมีความโปร่งใส

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
- 2) กำหนดการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม

245 เรื่องมีส่วนราชการที่ถ่ายโอน 50 กรม ใน 11 กระทรวง แบ่งภารกิจที่ต้องถ่ายโอนมี 6 ด้าน

3) มีการแก้ไขข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อรองรับอำนาจและหน้าที่ตามภารกิจที่ถ่ายโอนจำนวน 64 ฉบับ

4) มีการถ่ายโอนบุคลากรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามภารกิจ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

2.1 ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.)

2.2 ให้มีคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ละแห่งมีคณะกรรมการข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.4 เทศบาลในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกัน

2.5 องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกัน

2.6 เมืองพัทยา ให้มีคณะกรรมการเมืองพัทยา

2.7 การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ กทม.

3. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายท้องถิ่น

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มี

สิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินการให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัตินั้นแต่ทั้งนี้ต้องแนบร่างข้อบัญญัตินั้นไปด้วย

4. พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายที่กำหนด สามารถเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยให้มีการดำเนินการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นได้

5. พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2543

กำหนดให้มีการแก้ไขโครงสร้างเทศบาล ให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีได้โดยตรงโดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองและเขตเทศบาลนคร หรือจะเลือกใช้โครงสร้างแบบให้สภาเทศบาลเป็นผู้เลือกคณะเทศมนตรี ก็เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยการลงประชามติ แต่สำหรับเทศบาลตำบลจะมีผู้บริหารเป็นคณะเทศมนตรีไปจนถึงปี พ.ศ.2550 หลังจากนั้นค่อยมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ยกเว้นประชาชนจะมีทิศทางไปทางอื่น (สมคิด, 2545: 93)

6. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542

ให้มีการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาโดยตรงจากประชาชน โดยไม่มีสมาชิกที่กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งมาอีกต่อไป แต่ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน ซึ่งเลือกตั้งจากราษฎรในเขตเมืองพัทยา ส่วนผู้บริหารเมืองพัทยานั้นไม่ใช่ปลัดเมืองพัทยาซึ่งเป็นระบบผู้จัดการเมือง (CITY MANAGER) รูปแบบที่นำมาใช้คือนายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรง และทำให้โครงสร้างเมืองพัทยาประกอบด้วย สภาเมืองพัทยา และนายกเมืองพัทยา

7. พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542

กฎหมายฉบับนี้ได้ทำการยกฐานะ “สุขาภิบาล” เป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด ทำให้

นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และกำนันต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกเทศบาลที่ยกฐานะขึ้น เทศบาลที่ยกฐานะเป็น จะมีฝ่ายบริหารแยกจากกันกับฝ่ายสภาแยกจากกัน อันสอดคล้องกับมาตรา 285 ของรัฐธรรมนูญ เป็นผลให้รูปแบบการปกครองลดจาก 6 รูปแบบเหลือ 5 รูปแบบ

8. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. โดยได้ยกเลิกสมาชิกโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล โดยสมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมดโดยตรงจากประชาชน สมาชิก อบต. มาจากหมู่บ้านละ 2 คน โดยมีข้อกำหนดว่า อบต. ใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้ 6 คน ถ้ามี 2 หมู่บ้าน ให้มีหมู่บ้านละ 2 คน ส่วนคณะกรรมการ อบต. ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหารคนหนึ่ง และกรรมการบริหารจำนวน 2 คน ซึ่งสภาเลือกจากสมาชิก อบต.

แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและอำนาจหน้าที่

แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539: 97–121) ได้กล่าวถึงความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 จนถึงปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารงานตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการสภาตำบล และมีสภาตำบลขึ้นเป็นครั้งแรก
2. การบริหารงานตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของนายอำเภอ และ ผู้ว่าราชการจังหวัด
3. การบริหารงานตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/2509 ให้ยกเลิกการบริหารงานในตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 โดยยุบรวมฝ่ายสภา และ ฝ่ายบริหารในตำบลให้เป็นคณะกรรมการสภาตำบล

4. การบริหารงานตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 362 ในปี พ.ศ. 2525 มีการปรับปรุงระเบียบบริหารตำบลใหม่ ส่งผลให้สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ปัญหาการบริหารของตำบลในอดีต

1. ปัญหาของตำบลและหมู่บ้านตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499

เกิดจากนายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานสภาตำบลโดยตำแหน่ง มีส่วนทำให้สมาชิกสภาตำบลไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จากการที่มีครูใหญ่และหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการสภาตำบล ทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะเชื่อฟังและสนับสนุนความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบล ประชาชนไม่สนใจคอยรับผลการปฏิบัติงานทางราชการและจากการทำงานในรูปคณะกรรมการสภาตำบล ทำให้เกิดปัญหาการประสานงาน ปัญหาด้านรายได้ที่ไม่เพียงพอ ปัญหาการขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และปัญหาเกี่ยวกับการประชุมที่มีระเบียบยุ่งยากและเป็นพิธีการ

2. ปัญหาของการบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499

เกิดจาก ประชาชนขาดความรู้ ต่อการปกครองตนเอง คณะบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้ ในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ไม่เพียงพอ และคณะผู้บริหารตำบลส่วนใหญ่ขาดความรู้ต่อการบริหาร

3. ปัญหาของสภาตำบลตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 275/2509

สภาตำบลประสบปัญหาเรื่องการครอบงำของครูประจำบาล ซึ่งเป็นเลขานุการสภาตำบล และเป็นกรรมการ

4. ปัญหาของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติที่ 326

4.1 ปัญหาด้านโครงสร้าง เนื่องจากมีคณะกรรมการสภาตำบลจำนวนมากทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติ เลขานุการสภาตำบลจำนวนมากทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติ เลขานุการสภาตำบลได้แก่ครูประชาบาล ไม่มีเวลาทำงานให้กับสภาตำบลมากนัก และที่ปรึกษาสภาตำบลซึ่งเป็นพัฒนากร หรือ ปลัดอำเภอ ไม่สามารถให้คำปรึกษา แนะนำในงานของส่วนราชการอื่นได้มากนัก

4.2 ด้านรายได้ มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะใช้ดำเนินงาน

4.3 ด้านอำนาจหน้าที่ ส่วนใหญ่สภาตำบลมีหน้าที่ที่เป็นการรองรับงานจากทางราชการ และเนื่องจากไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้ขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่

4.4 ด้านการบริหารงาน มีปัญหาขาดการควบคุม และการมีส่วนร่วมของประชาชน กรรมการสภาตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ ขั้นตอนการปฏิบัติมีมากก่อให้เกิดความล่าช้า ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน และ กระบวนการ ทบวง กรม ยังไม่ให้ความสำคัญในการประสานงานกับสภาตำบลเท่าที่ควร

การจัดรูปการปกครอง และการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สารสำคัญของพระราชบัญญัติดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิก ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล และ สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง จากรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน ส่วนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนไม่เกิน 7 คน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนัน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน คณะกรรมการบริหารจะเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร แต่ในระยะเวลา 4 ปีแรกขอการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันเป็นประธานโดยตำแหน่ง และเลือกกรรมการบริหารอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546 พบว่าในการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านอำนาจหน้าที่ มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเพิ่มบทบาทจากภาระหน้าที่เดิมที่กำหนดให้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่

1.1.1 บริหารงานหรือดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด

1.1.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการและงานเกี่ยวกับสภาตำบล

1.1.3 ให้ความร่วมมือและประสานงานในโครงการสนับสนุนให้มีการร่วมมือจากองค์การอาสาสมัคร หรือ องค์การสาธารณกุศล ตลอดจนพิจารณาแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล

1.1.4 เผยแพร่ดำเนินงานพัฒนาของทางราชการให้ราษฎรในตำบลรับทราบ

1.1.5 ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่กำหนดไว้สำหรับคณะกรรมการตำบล

1.1.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการได้มอบหมาย

1.2 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546 องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระหน้าที่เพิ่ม ดังนี้

1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามมาตรา 66

1.2.2 อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 มีดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 7) บำรุงรักษาสีลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 8) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

1.2.3 อำนาจหน้าที่้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำได้ตามมาตรา 68 มีดังนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และ กิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สิน อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และ ท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) กิจการท่องเที่ยว
- 13) กิจการผังเมือง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวมานั้น ไม่เป็นการตัดทอนอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวงกรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีหากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ในกระทรวง

ทบทวน กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องของอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากจะมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลแล้ว ยังมีหน้าที่ที่ต้องทำ และอาจทำในการจัดหาแหล่งน้ำ การป้องกันและการบำบัดโรค การพาณิชย์ การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการตามหน้าที่ดังกล่าวนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อบังคับ

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นเรื่องที่มีความหมายและความสำคัญในทางการปกครองที่ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วม ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้นิยาม หรือความหมายไว้ดังนี้

ประหยัค ได้กล่าวถึงแนวคิดของ Robson นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้อำนาจอิสระ (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

Lockard (1972: 53) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น คือ อำนาจอธิปไตย (Authority) ที่จะกำหนด (Determine) และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดและขนาดพื้นที่ที่อยู่นั้นอยู่ในประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศ

ประหยัค (2523: 10-12) ได้ให้ความหมายหลักการปกครองท้องถิ่นโดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. หมายถึงการปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น องค์การปกครองท้องถิ่นของไทยแบบนครหลวง แบบเทศบาล แบบสุขาภิบาล หรือแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ในการปกครองชุมชนจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

3. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ซึ่งมี 2 ประเภท คือ สิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นและสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการ ซึ่งเป็นสิทธิที่เป็นส่วนสำคัญของการดำเนินการ

4. มีองค์การที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) โดยทั่วไป แบ่งออกเป็น องค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ ในบางประเทศอาจมีฝ่ายอื่น ๆ ด้วยแต่จุดสำคัญอยู่ที่เจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องรับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองของตนเอง ในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งมีหลายรูปแบบเช่น ใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตน หรือ สนใจในการประชุมสภาท้องถิ่นซึ่งเป็นผลดี คือ เจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงานให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการช่วยเสริมให้เกิดความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประธาน (2526: 11) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ชูศักดิ์ (2518: 2-3) ได้นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามแนวความคิดที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมจะเป็น รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ

อุทัย (2526: 2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่มีรัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

สรุป ได้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาล กลางการปกครองท้องถิ่นจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ประหยัด (2523: 13-17) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. เพื่อให้องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน
2. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง
3. เพื่อให้องค์การปกครองท้องถิ่นสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง

วิสุทธิ (2524: 167) ได้สรุปไว้ว่า วิธีชีวิตประชาธิปไตยต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความมีเหตุผล หรือ การกระทำที่มีเหตุผล
2. มีการเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งมีการเคารพในความเป็นมนุษย์และเคารพในความสามารถซึ่งกันและกัน
3. การตกลงปลงใจด้วยการถกเถียงประนีประนอมและอดกลั้นในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
4. การดำเนินชีวิตอย่างมีเสถียรภาพภายใต้กฎหมาย และไม่ถูกแทรกแซงอย่างไม่จำเป็นของรัฐ

นอกจากนี้ ชวงส์ (2539: 27) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น 4 ประการคือ

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล หากหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถมีงบประมาณของตนเพียงพอที่จะสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น
2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อความประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่น
4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

สรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง เป็นการแบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

Wit (1967: 3-7) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น จะมีข้อดีในการสร้างกำแพงขวางกั้นระบบเผด็จการโดยรัฐบาลกลาง ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ดี และช่วงส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ดังนั้นประชาชนจึงได้มีโอกาสเรียนรู้ฝึกฝนและมีพื้นฐานในการปกครอง

ประทาน (2526: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยหลักการ คือ

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล
2. เพื่อเป็นการสนองตอบ (response) ต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น และทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (political participation)
3. เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเมือง (political development) โดยระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการเลือกตั้งตามวิถีทางและตามกติกา (rule of the game) ในที่สุดประชาชนจะเข้าใจถึงระบบการปกครองตนเอง เข้าใจถึงหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ เข้าใจถึงหน้าที่ฝ่ายบริหาร เข้าใจถึงคุณค่าของการควบคุมโดยประชาชน (popular control) ในที่สุดก็จะทำให้เกิดการพัฒนาเมือง และถือได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นเสมือนสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน

ชูวงศ์ (2539: 28) ได้สรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้เกิดความคุ้นเคยชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป
2. การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง นอกจากนี้การปกครองตนเองในรูปการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด

คือ รากหญ้า (Grass roots) จะเป็นฐานเสริมที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจาก ภารกิจของรัฐบาลมีมาก ท้องถิ่นแต่ละที่มีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม รัฐบาลมีหน้าที่เพียงควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็น ทำให้มีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญระดับชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ การที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในระบอบการปกครองอย่างเข้าใจ รู้จักการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นอย่างมีเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ และเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน้าที่รับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

Wit (1967: 59–61) ได้กล่าวถึงหลักการในการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังนี้

1. งานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน (Environmental Service and Convenience or Communal Service)
2. งานที่เกี่ยวกับการป้องกันและความปลอดภัย (Protective Service)

3. งานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม (Social Welfare Service)
4. งานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น (The trading of Commercial Service)
5. งานที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น และ ชุมชน (Local and Community Development)

ประธาน (2526: 67) ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น
ดังนี้

1. พิจารณากำลังเงิน กำลังงบประมาณ
2. พิจารณาถึงกำลังคน และ เครื่องมือเครื่องใช้
3. หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่นควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น อย่างแท้จริง

สรุป หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับมุมมองของนักวิชาการ แต่โดยภาพรวมแล้ว ก็เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพื่อที่จะให้เกิดประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน (2526: 8) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น จะต้องมียศศักดิ์ที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมียศอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนในส่วนรวม

อุทัย (2526: 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นว่ามี 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) ประเทศที่มีการกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น

2. พื้นที่และระดับ (Area and level) มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่แล้ว ยังต้องพิจารณาปัจจัยอื่นด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้และบุคลากร

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน

6. อีสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติการภายในขอบเขตของกฎหมาย

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจ

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยรวม โดยยังคงมีอิสระในการดำเนินการ

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2539: 77) ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง ตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

สรุป องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญคือ การมีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นองค์ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น แต่ยังอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์ความมั่นคงของแห่งรัฐ

แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น

การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นกลยุทธ์ด้านหนึ่ง ในกลยุทธ์หลายๆ ด้านของการกระจายอำนาจ กล่าวเฉพาะการกระจายอำนาจอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและสู่ท้องถิ่นนั้นการกระจายอำนาจทางการคลังนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เนื่องจากระบบการคลังของประเทศต่างๆ มักจะมีความซับซ้อนทั้งในด้านการจัดเก็บภาษี และงบประมาณแผ่นดินนอกจากนั้นรัฐบาลจะต้องใช้มาตรการทางการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคพร้อมๆ กันอีกด้วย ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการคลังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม การกระจายความเจริญและความมั่งคั่งสู่ภูมิภาค ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม เสมอภาคกัน (จรัส, 2538: 16)

จรัส (2537: 77-99) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการเมืองการบริหาร และการกระจายอำนาจการคลังของไทยในอนาคตไว้ว่า การกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจควรเริ่มด้วยการกำหนดภารกิจของรัฐบาลระดับชาติระดับท้องถิ่นให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกิจกรรมใดควรมอบให้ท้องถิ่นจัดการเอง กิจกรรมใดรัฐบาลกลางต้องดำเนินการเองต้องแบ่งแยกให้ชัดเจน และหน่วยงานปกครองท้องถิ่นในอนาคตควรมี 2 ระดับ คือ 1) หน่วยการปกครองท้องถิ่นชุมชนเมือง (เทศบาล) และชุมชนชนบท (สภาตำบล) 2) หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่ง 2 ระดับนี้มีหน้าที่แตกต่างกัน หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่ง 2 ระดับนี้มีหน้าที่แตกต่าง

กัน หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะทำกิจกรรมที่รับผิดชอบได้มีต้องบุคลากร ด้านงบประมาณและเทคนิคจัดการดังนี้

1. นักการเงินการคลังภาครัฐ ชี้คแนวความคิดว่ารัฐบาลระดับใด (ชาติหรือท้องถิ่น)เก็บภาษีได้เท่าใดให้ถือว่าเป็นรายได้ของรัฐบาลระดับนั้น ฉะนั้นถ้าท้องถิ่นจะทำกิจกรรมอะไรก็ต้องหาเงินมาใช้เอง ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดในหลักการบริหารการคลังภาครัฐ ควรแยกเรื่องการกระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารออกจากการบริหารจัดเก็บภาษี เพราะทั้งสองเรื่องไม่จำเป็นต้องไปด้วยกันได้ในทุกกรณี การแบ่งหน้าที่ในการจัดเก็บระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่นต้องคำนึงถึงความสะดวก ความเป็นธรรม ความประหยัด และควรมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี บางประเภทเป็นเครื่องมือดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจในระดับมหภาคและหารายได้เข้ารัฐ จึงจำเป็นต้องให้รัฐบาลระดับชาติจัดเก็บ รัฐบาลระดับท้องถิ่นจัดเก็บไม่ได้ เพราะเกิดความยุ่งยากและปัญหา แต่ภาษีบางประเภทท้องถิ่นสามารถจัดเก็บได้ผลดีกว่า ประหยัดและถูกต้องกว่าเงินที่ได้จากภาษีอากรทั่วไป (general tax) ควรเป็นรายได้ของรัฐไม่ว่าใครจะจัดเก็บส่วนรัฐบาลหรือท้องถิ่น จะใช้เงินได้มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับภารกิจของรัฐบาลและท้องถิ่นที่ใดมีภารกิจมากก็ใช้เงินมาก การถือสิทธิใครเก็บก็เป็นเจ้าของเงินและสิทธิใช้เพียงผู้เดียวย่อมไม่ถูกต้อง

ประเพณีปฏิบัติในนานาประเทศ ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บมักจะให้เป็นรายได้ของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถวางแผนการเงินการคลังของท้องถิ่นก็ได้ หากมีกิจกรรมต้องทำมากและต้องใช้งบประมาณสูงท้องถิ่นอาจอาจเก็บภาษีบางประเภทเป็นพิเศษ (special tax) ซึ่งรายได้ย่อมเป็น ของท้องถิ่นนั้นๆ และถือเป็นความเสียสละของประชาชนในท้องถิ่นที่ต้องการให้ท้องถิ่นพัฒนาหรือจัดบริการบางประเภทดี กว่าท้องถิ่นอื่นๆ

2. ความเชื่อที่ว่า การกระจายอำนาจทางการเมืองคิดขัดที่เรื่องเงิน ถ้ารัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนให้ท้องถิ่นมากพอหรือท้องถิ่นหารายได้เพียงพอทุกอย่างจะดีเองเรื่องนี้จริงหรือไม่ใช่เรื่องหลักของปัญหาการกระจายอำนาจในประเทศไทย ปัญหาการกระจายอำนาจเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างไม่ใช่เป็นปัญหาทางการเงิน การคลัง ทฤษฎีการบริหารสอนให้ “แบ่งงานก่อนแบ่งเงิน” ดังนั้นการกระจายอำนาจของไทย ควรเริ่มจากการจัดแบ่งภารกิจ โครงสร้าง และหน้าที่ระหว่างรัฐบาลระดับชาติกับท้องถิ่นให้ชัดเจนก่อนเป็นลำดับแรก แล้วจึงจัดการระบบการเงินการคลังภายหลัง

จารุณต์ (2540: 68-69) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังไว้ว่าการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หมายความว่า เอาอำนาจที่ส่วนกลางได้เอามาจากท้องถิ่นมาแล้วคืนให้ท้องถิ่น คือต้องลดอำนาจ และบทบาทภาระหน้าที่ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และคืนให้แก่ท้องถิ่นไปทำกันเอง เมื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้คืบงานแล้ว ก็ต้องมีเงินให้แก่ท้องถิ่นโดยวิธีการใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. การยกหรือโอนภาษีบางประเภทไปเลย พร้อมกับอำนาจในการจัดเก็บภาษีที่ตรงกับการกระจายอำนาจการคลังมากที่สุด เช่น ภาษีทรัพย์สิน

2. การแบ่งภาษีกัน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. การอุดหนุนผ่านระบบงบประมาณทั้งการอุดหนุนทั่วไปและอุดหนุนเฉพาะกิจ

วิธีการทั้งสามที่กล่าวมานี้ ต่างก็มีข้อเสียแตกต่างกัน กล่าวคือการ

ยกภาษีให้โดยให้อำนาจไปด้วย ทำให้ประชาชนรู้ว่าเก็บภาษีแล้วให้ใครเป็นคนใช้ จะขึ้นภาษีหรือไม่ขึ้น ประชาชนจะมีส่วนในการตัดสินใจ แต่ข้อจำกัด คือ ทำได้ช้า

การแบ่งภาษีกัน มีข้อดี คือ มีหลักประกันไว้ในกฎหมาย และมีความชัดเจนว่าจะได้ภาษีเท่าไรการอุดหนุนผ่านระบบงบประมาณ มีข้อดีที่ทำได้เร็วและทำได้มาก แต่ข้อเสียคือไม่มีหลักประกัน และขึ้นกับนโยบาย และการพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

การคลังท้องถิ่นเป็นกระบวนการบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยมีกระบวนการตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนา การจัดเก็บรายได้ และใช้จ่ายตามงบประมาณ การเบิกจ่ายการบันทึกระบบบัญชี

การคลังการคลังท้องถิ่น ประกอบด้วย รายได้จากภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้อื่น ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมค่าปรับ ใบอนุญาต เงินอุดหนุนจากรัฐบาล การกู้เงิน

การคลังท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอันหนึ่งที่เป็นกลไกการบริหารงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

การบริหารงานคลังทั่วไป (financial administration) มีความหมายครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับรายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง การบัญชี และการตรวจบัญชี (ประทาน, 2525: 110)

การศึกษาการคลังท้องถิ่นจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายรับ (source of revenue) กระบวนการงบประมาณ (budget process) และรูปแบบของการใช้จ่าย (type of expenditure) ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการงบประมาณดังกล่าวจะเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของรายรับกับรูปแบบในการใช้จ่ายของแต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของ หน่วยการปกครองท้องถิ่น

การกระจายอำนาจทางการคลัง

จรัส (2541: 18–20) การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นกลยุทธ์ด้านหนึ่งในกลยุทธ์หลายด้านของการกระจายอำนาจ กล่าวเฉพาะการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นนั้น การกระจายอำนาจทางการคลังนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เนื่องจากระบบการคลังของประเทศต่าง ๆ มักจะมีความซับซ้อนทั้งในทางด้านการจัดเก็บภาษี และงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนั้น รัฐบาลจะต้องใช้มาตรการทางการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค พร้อม ๆ กันอีกด้วย ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการคลังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยรวม การกระจายความเจริญและความมั่งคั่งสู่ภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน พร้อมการสนับสนุนการปกครองตนเองของภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ นั้น จึงเป็นเรื่องที่ยุ่ยากซับซ้อนและอาจจำเป็นต้องทำการปรับปรุงระบบการคลังให้มีความยืดหยุ่นต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

เครื่องมือหรือมาตรการทางการคลังที่รัฐบาลอาจนำมาใช้สนับสนุนการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นมี 3 มาตรการหลักคือ ภาษีและการหารายได้ งบประมาณรายจ่าย และ การกู้เงิน

ในด้านภาษีนี้นั้น รัฐบาลอาจให้ภูมิภาคและท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Local Taxes) บางประเภทในท้องถิ่นของตนเองได้ หรืออาจให้ท้องถิ่นมีรายได้จากภาษีบางประเภทร่วมกับ รัฐบาลระดับชาติ (Revenue sharing taxes) นอกจากภาษีแล้ว รัฐบาลอาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการเชิงพาณิชย์หรือกึ่งพาณิชย์ ซึ่งสามารถร่วมลงทุนกับเอกชนและเก็บค่าบริการจากประชาชน ผู้ใช้บริการได้

ในด้านงบประมาณรายจ่ายนั้น รัฐบาลสามารถสนับสนุนการดำเนินการของท้องถิ่น โดยการจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นรายกิจกรรม หรือเงินอุดหนุนทั่วไปตามแต่กรณี เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินให้แก่ท้องถิ่นโดยหลักการแล้ว ท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางการเงินการคลังต่ำควรจะได้รับ จัดสรรเงินอุดหนุนในสัดส่วนที่สูงกว่าท้องถิ่นที่มีฐานะร่ำรวยหรือมีศักยภาพทางการเงินการคลังสูงกว่า ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคและชุมชนประการหนึ่ง และเพื่อสร้าง หลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับบริการสาธารณะพื้นฐานของรัฐอย่างเสมอภาคไม่ว่าบุคคล นั้นจะตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ พื้นที่ใด ๆ ของประเทศก็ตาม

ในเรื่องของการกู้เงินนั้น รัฐบาลอาจอนุญาตให้ท้องถิ่นกู้เงินมาใช้ในโครงการลงทุน หรือ ใช้ดำเนินการกิจกรรมหลักของตนเองได้ นอกจากนั้นรัฐบาลอาจสนับสนุนการกู้เงินของท้องถิ่น โดย การเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ของท้องถิ่น หรืออาจจัดตั้งสถาบันการเงินค้ำประกันเงินกู้ให้แก่ท้องถิ่น หรือ เป็นสถาบันจัดหาเงินกู้ให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถกู้เงินได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำและมี ความสะดวก ฯลฯ เป็นต้น

อนึ่ง แม้ว่าการกระจายอำนาจทางการคลังจะมีความสำคัญ และมักจะได้รับความสนใจจาก บุคคลทั่วไปมากเป็นพิเศษ แต่ก็ควรได้ตระหนักว่า การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นเพียง มาตรการหนึ่ง (ในหลายมาตรการ) ของการกระจายอำนาจ โดยหลักการแล้ว มาตรการทางการ คลังควรจะต้องสนับสนุนมาตรการอื่น ๆ ทั้งนี้ รัฐบาลจึงไม่ควรเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามที่ว่า จะ พัฒนาประเทศไปในทิศทางใด อย่างไร จะปรับโครงสร้างและระบบการบริหารงานอย่างไร แล้ว จึงค้นหาวิธีการกระจายอำนาจทางการคลังที่สนับสนุนโครงสร้างและระบบการบริหารที่กำหนด ขึ้นไว้แล้ว

แหล่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

- 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
- 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 1.3 ภาษีป้าย
- 1.4 อากรฆ่าสัตว์
- 1.5 ภาษีและธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- 1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 1.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการขายสุรา
- 1.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนัน
- 1.9 อากรรังนกอีแอ่น
- 1.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 1.11 อากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- 1.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 1.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- 1.14 ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
- 1.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 1.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- 1.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 1.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด

2. เงินอุดหนุนรัฐบาล

3. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่นๆ

- 3.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 3.4 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 3.5 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 3.6 รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. เงินกู้

- 4.1 กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
- 4.2 การกู้ตาม 4.1 กระทำเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.3 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

แหล่งที่มาของรายได้องค์การบริหารส่วนตำบล

1. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเก็บเองจากภาษีอากรต่าง ได้แก่
 - 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
 - 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
 - 1.3 ภาษีป้าย
 - 1.4 อากรฆ่าสัตว์
2. รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่
 - 2.1 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรโรงนกงาง آهن
 - 2.2 ค่าธรรมเนียมกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
 - 2.3 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
 - 2.4 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
 - 2.5 ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

3. รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้นเป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บว่าด้วยการนั้นแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับการจัดสรรหรือแบ่งให้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎหมายนั้น หรือในกฎกระทรวง ได้แก่

3.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน เมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้กฎหมายว่าด้วยการนั้น (พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก)

3.2 ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย

3.3 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วน ตำบลใด ให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวงมหาดไทย

4. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บเพิ่มขึ้นจากกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบังคับ เพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นอัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีรายจ่ายดังต่อไปนี้

1. เงินเดือน
2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ

4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่นๆ
10. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

ความสำคัญของการคลังท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากขึ้นทุกขณะจึงทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประชาชนตามสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

การคลังของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการหารายได้ และการกำหนดการใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การคลังท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถรับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชนท้องถิ่นได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีรายได้เพียงพอแก่การบำรุงท้องถิ่นมีมากน้อยเพียงใด หากหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีรายได้มีน้อยและฐานะทางการคลังยังไม่ดีแล้ว จะต้องพึ่งหรือขอรับการอุดหนุนช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลอยู่เรื่อย ๆ เมื่อเป็นดังนั้นแล้วก็จะนำความเป็นอยู่เองที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นตามจำนวนเงินที่ได้รับการอุดหนุน การที่หน่วยปกครองท้องถิ่นถูกควบคุมจาก

ส่วนกลางมากขึ้นย่อมทำให้สิทธิหรืออำนาจในการปกครองตนเองมีน้อยลงและขาดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า

รายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการบริหารการคลังเพื่อการบริหารงานท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ซึ่งบังคับให้กระทำ และหน้าที่ให้เลือกกระทำเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อความสะดวกสบายและความผาสุกของประชาชน การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะหารายได้ให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพราะการบริหารงานเพื่อความเจริญของท้องถิ่นย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ จะเห็นว่าในประเทศที่มีการปกครองท้องถิ่นที่พัฒนาแล้ว รัฐบาลกลางจะมอบอำนาจในการจัดหารายได้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวางโดยที่ระบบการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังเพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอิสระทางการคลังได้ และกำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภายในปี 2545 จัดสรรไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐบาลและในปี 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาลการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมมีความสัมพันธ์กับการคลังส่วนกลาง โดยรัฐบาลมักควบคุมดูแล เพื่อป้องกันมิให้การบริหารงานของท้องถิ่นเกิดความเสียหาย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม ในทางปฏิบัติรัฐบาลจึงต้องดูแลให้การใช้จ่ายเงินของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในกิจการที่จำเป็น และได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้อีกด้วย ที่สำคัญที่สุดรัฐบาลต้องคอยช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นให้มาก และดียิ่งขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดปทุมธานี

สภาพทั่วไป

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวง

แผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดใกล้เคียงคือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก และ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอ บางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

-ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดปทุมธานีแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 7 อำเภอ 60 ตำบล 529 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 13 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 52 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

อำเภอ	จำนวน		ขนาดของ อบต.
	อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	
สามโคก	9	1. อบต. บ้านปทุม	เล็ก
		2. อบต.บางโพธิ์เหนือ	เล็ก
		3. อบต.คลองควาย	เล็ก
		4. อบต.บ้านจั่ว	เล็ก
		5. อบต.บางกระบือ	เล็ก
		6. อบต.กระแชง	กลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
ลาดหลุมแก้ว	7	7. อบต.เชิงรำน้อย	เล็ก
		8. อบต.เชิงรำนใหญ่	เล็ก
		9. อบต.ท้ายเกาะ	เล็ก
		1. อบต.ระแหง	ใหญ่
		2. อบต.คูบางหลวง	กลาง
		3. อบต.หน้าไม้	กลาง
		4. อบต.คูขวาง	กลาง
คลองหลวง	5	5. อบต.คลองพระอุดม	เล็ก
		6. อบต.บ่อเงิน	เล็ก
		7. อบต.ลาดหลุมแก้ว	เล็ก
		1. อบต.คลองสาม	กลาง
		2. อบต.คลองสี่	ใหญ่
ลำลูกกา	8	3. อบต.คลองห้า	กลาง
		4. อบต.คลองหก	กลาง
		5. อบต.คลองเจ็ด	กลาง
		1. อบต.คูคต	ใหญ่
		2. อบต.ลาดสวาย	เล็ก
		3. อบต.บึงคำพร้อย	ใหญ่
		4. อบต.บึงทองหลวง	ใหญ่
		5. อบต.บึงคอไห	กลาง
หนองเสือ	7	6. อบต.ลำลูกกา	กลาง
		7. อบต.พีชอุดม	ใหญ่
		8. อบต.ลำไทร	เล็ก
		1. อบต.บึงบอน	กลาง
		2. อบต.หนองสามวัง	กลาง
		3. อบต.บึงบา	กลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จำนวน		ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
อำเภอ	อบต.(แห่ง)		
ชัยบุรี เมืองปทุมธานี	1	4. อบต.บึงชำอ้อ	กลาง
		5. อบต.บึงกาสาม	กลาง
		6. อบต.นพรัตน์	เล็ก
		7. อบต.ศาลาครุ	เล็ก
	12	1. อบต.บึงยี่โถ	ใหญ่
		1. อบต.บางชะแยง	กลาง
		2. อบต.บางคูวัด	กลาง
		3. อบต.บางเคื่อ	กลาง
		4. อบต.บางพูด	เล็ก
		5. อบต.บางพูน	กลาง
		6. อบต.บางหลวง	เล็ก
		7. อบต.บ้านกระแซง	กลาง
		8. อบต.บ้านกลาง	กลาง
		9. อบต.บ้านฉาง	เล็ก
		10. อบต.บ้านใหม่	ใหญ่
		11. อบต.สวนพริกไทย	กลาง
		12. อบต.หลักหก	ใหญ่

ประชากร

ณ สิ้นเดือนกันยายน 2546 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 731,711 คน 2546 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 731,711 คน มีจำนวน 319,424 หลังคาเรือน เป็นชาย 354,818 คน เป็นหญิง 376,893 คน ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยทั้งจังหวัดเท่ากับ 497.53 คน ต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร

รายได้ประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการใช้ที่ดินจังหวัดปทุมธานี ยังคงเป็น จังหวัดเกษตรกรรมโดยมีพื้นที่การเกษตรจำนวนทั้งสิ้น 506,678 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 53.03 ของ จำนวนพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่การเกษตรมีอยู่ในทุกอำเภอภายในจังหวัดและมีมากที่สุด ในเขตอำเภอ หนองเสือ ลำลูกกา ลาดหลุมแก้ว และ คลองหลวง ตามลำดับ โดยพื้นที่ของจังหวัด จะมีการทำ การเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพืชนา และไม้ผล ไม้ยืนต้น ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไป

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพฯ 76 กม. มีเนื้อ ที่ประมาณ 2,556.640 ตร.กม. หรือประมาณ 1,597,900 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม

การปกครองแบ่งออกเป็น 16 อำเภอ 209 ตำบล 1,470 หมู่บ้าน ส่วนราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 24 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 133 แห่ง และสภาตำบล 61 แห่ง แบ่งเป็น

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

	จำนวน		
อำเภอ	อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
พระนครศรีอยุธยา	13	1. อบต.ปากกราน	เล็ก
		2. อบต.บ้านป้อม	เล็ก
		3. อบต.หันตรา	เล็ก
		4. อบต.ลุมพลี	เล็ก
		5. อบต.บ้านเกาะ	เล็ก
		6. อบต.เกาะเรียน	เล็ก
		7. อบต.บ้านใหม่	เล็ก
		8. อบต.สำเภาล่ม	เล็ก
		9. อบต.วัดตูม	เล็ก
		10. อบต.สวนพริก	เล็ก
		11. อบต.คลองตะเคียน	เล็ก
		12. อบต.คลองสระบัว	เล็ก
		13. อบต.ภูเขาทอง	เล็ก
ท่าเรือ	9	1. อบต.ศาลาลอย	เล็ก
		2. อบต.โพธิ์เอน	เล็ก
		3. อบต.วัดแดง	เล็ก
		4. อบต.ปากท่า	เล็ก
		5. อบต.บ้านร่อม	เล็ก
		6. อบต.หนองขนาก	เล็ก
		7. อบต.ท่าเจ้าสนุก	เล็ก
		8. อบต.จำปา	เล็ก
		9. อบต.ท่าหลวง	เล็ก
นครหลวง	6	1. อบต.หนองสระแก	เล็ก
		2. อบต.บ่อโพรง	เล็ก
		3. อบต.ปากจั่น	เล็ก
		4. อบต.บ้านซึ้ง	เล็ก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	จำนวน		
อำเภอ	อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
บางไทร	9	5. อบต.แม่ลา	เล็ก
		6. อบต.หนองปลิง	เล็ก
		1. อบต.โพธิ์แดง	เล็ก
		2. อบต.กระแซง	เล็ก
		3. อบต.สนามชัย	เล็ก
		4. อบต.โคกช้าง	เล็ก
		5. อบต.บ้านเม้า	เล็ก
		6. อบต.ไผ่พระ	เล็ก
		7. อบต.บางยี่โท	เล็ก
บางบาล	4	8. อบต.บ้านกลึง	เล็ก
		9. อบต.ไม้ตรา	เล็ก
		1. อบต.พระขาว	เล็ก
		2. อบต.กบเจา	เล็ก
		3. อบต.น้ำเต้า	เล็ก
บางปะอิน	15	4. บ้านคลึง	เล็ก
		1. อบต.คลองลึก	กลาง
		2. อบต.เชิงรำน้อย	กลาง
		3. อบต.บางกระสั้น	กลาง
		4. อบต.บ้านเลน	เล็ก
		5. อบต.บ้านหว่า	เล็ก
		6. อบต.บ้านโพธิ์	เล็ก
		7. อบต.วัดยม	เล็ก
		8. อบต.ตลิ่งชัน	เล็ก
		9. อบต.บ้านพลับ	เล็ก
		10. อบต.บางประแดง	เล็ก
11. อบต.เกาะเกิด	เล็ก		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
บางปะหัน	11	12. อบต.ตลาดเกรียบ	เล็ก
		13. อบต.บ้านกรด	เล็ก
		14. อบต.สามเรือน	เล็ก
		15. อบต.บ้านเป้ง	เล็ก
		1. อบต.พุทไธสง	เล็ก
		2. อบต.บางปะหัน	เล็ก
		3. อบต.บางเคื่อ	เล็ก
		4. อบต.โพธิ์สามต้น	เล็ก
		5. อบต.ทับน้ำ	เล็ก
		6. อบต.หันสัง	เล็ก
		7. อบต.ขยาย	เล็ก
		8. อบต.ตานิม	เล็ก
		9. อบต.เสาชิง	เล็ก
		10. อบต.บ้านขลื่อ	เล็ก
		11. อบต.บ้านลี่	เล็ก
ผักไห่	8	1. อบต.ท่าดินแดง	เล็ก
		2. อบต.กุฎี	เล็ก
		3. อบต.ลาดน้ำเค็ม	เล็ก
		4. อบต.บ้านแค	เล็ก
		5. อบต.นาบุญ	เล็ก
		6. อบต.คอนลาน	เล็ก
		7. อบต.หน้าโคก	เล็ก
		8. อบต.ลาดชิด	เล็ก
ภาชี	7	1. อบต.โคกม่วง	เล็ก
		2. อบต.วะโสม	เล็ก
		3. อบต.ไผ่ล้อม	เล็ก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จำนวน		ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
อำเภอ	อบต.(แห่ง)		
ลาดบัวหลวง	7	4. อบต.ดอนหญ้านาง	เล็ก
		5. อบต.หนองน้ำใส	เล็ก
		6. อบต.พระแก้ว	เล็ก
		7. อบต.กระจิว	เล็ก
		1. อบต.สามเมือง	เล็ก
		2. อบต.คูสลอด	เล็ก
		3. อบต.สิงหนาท	เล็ก
วังน้อย	9	4. อบต.พระยาบันลือ	เล็ก
		5. อบต.คลองพระยาบันลือ	เล็ก
		6. อบต.หลักชัย	เล็ก
		7. อบต.ลาดบัวหลวง	เล็ก
		1. อบต.ชะแมบ	กลาง
		2. อบต.พยอม	ใหญ่
		3. อบต.ลำไทร	ใหญ่
เสนา	11	4. อบต.สนับทึบ	กลาง
		5. อบต.บ่อตาโล่	เล็ก
		6. อบต.วังจุฬา	เล็ก
		7. อบต.วังน้อย	เล็ก
		8. อบต.หันตะเภา	เล็ก
		9. อบต.ข้าวงาม	เล็ก
		1. อบต.บางนมโค	กลาง
		2. อบต.สามกอ	เล็ก
		3. อบต.บ้านโพธิ์	เล็ก
		4. อบต.สามตุ่ม	เล็ก
		5. อบต.บ้านหลวง	เล็ก
		6. อบต.ชานา	เล็ก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จำนวน		ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
อำเภอ	อบต.(แห่ง)		
บางซ้าย	4	7. อบต.บ้านแพน	เล็ก
		8. อบต.มารวิชัย	เล็ก
		9. อบต.คอนทอง	เล็ก
		10. อบต.รางจรเข้	เล็ก
		11. อบต.ลาดงา	เล็ก
		1. อบต.บางซ้าย	เล็ก
		2. อบต.เทพมงคล	เล็ก
		3. อบต.วังพัฒนา	เล็ก
		4. อบต.ปลายกลัด	เล็ก
		1. อบต.คานหาม	กลาง
		2. อบต.ธนู	ใหญ่
อุทัย	11	3. อบต.เสนา	เล็ก
		4. อบต.หนองไม้ซุง	เล็ก
		5. อบต.บ้านหีบ	เล็ก
		6. อบต.โพธิ์สาวหาญ	เล็ก
		7. อบต.ข้าวเม่า	เล็ก
		8. อบต.สามัคคี	เล็ก
		9. อบต.หนองน้ำส้ม	เล็ก
		10. อบต.อุทัย	เล็ก
		11. อบต.บ้านช้าง	เล็ก
มหาราช	5	1. อบต.ท่าคอ	เล็ก
		2. อบต.บ้านใหม่	เล็ก
		3. อบต.บ้านนา	เล็ก
		4. อบต.บ้านนา 5+5	เล็ก
บ้านแพรก	2	1. อบต.ลำพะเนียง	เล็ก
		2. อบต.คลองน้อย	เล็ก

ประชากร

ณ เดือนสิงหาคม 2547 รวมทั้งสิ้น 757,103 คน เป็นชาย 368,454 คน หญิง 388,649 คน สำหรับ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 61,561 คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอบางปะอิน มีจำนวน 59,428 คน อำเภอเสนา มีจำนวน 46,664 คน คิดเป็นอัตราความหนาแน่นของประชากร เฉลี่ย 292 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 3 ข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
แยกเป็นรายอำเภอ

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
1	อำเภอพระนครศรีอยุธยา	29,859	31,702	61,561
2	อำเภอบางปะอิน	15,050	16,106	31,156
3	อำเภอมหาราช	8,310	9,228	17,538
4	อำเภอนครหลวง	10,026	10,632	20,658
5	อำเภออุทัย	18,934	19,972	38,906
6	อำเภอภาชี	13,037	13,538	26,575
7	อำเภอบางบาล	21,269	21,519	42,788
8	อำเภอบ้านแพรก	3,375	3,865	7,240
9	อำเภอเสนา	22,748	23,916	46,664
10	อำเภอผักไห่	12,640	13,554	26,194
11	อำเภอบางปะหัน	17,333	18,897	36,230
12	อำเภอบางบาล	9,724	10,285	20,009

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
13	อำเภอบางซ้าย	7,328	7,325	14,653
14	อำเภอบางไทร	15,661	16,361	32,022
15	อำเภอบางปะอิน	28,795	30,633	59,428
16	อำเภอลาดบัวหลวง	17,416	17,941	35,357
รวมทั้ง 16 อำเภอ		368,454	388,649	757,103

รายได้ประชากร

รายได้ประชากรต่อหัวต่อปี เท่ากับ 268,498.00 บาท (ข้อมูล ปี 2547) เป็นเมืองเกษตรกรรม ประชากรมีอาชีพหลัก คือ ทำนา , ทำไร่ , ทำสวน , เลี้ยงสัตว์ และ จะมีนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่

ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนนทบุรี

สภาพทั่วไป

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ใน ภาคกลางของประเทศ และเป็น 1 ใน 5 ของจังหวัดปริมณฑล มีเนื้อที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 388,939 ไร่ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 20 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดนครปฐม

การปกครอง

จังหวัดนนทบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล และ 37 อบต.

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

รายละเอียดการแบ่งส่วนการปกครองของจังหวัดนนทบุรี

<u>อำเภอ</u>	<u>เนื้อที่/ตร.กม.</u>	<u>หมู่บ้าน</u>	<u>ชุมชนตำบล</u>	<u>จำนวนครัวเรือน</u>
เมืองนนทบุรี	77,018	77	10	119,638
บางกรวย	57,408	60	9	21,368
บางใหญ่	96,398	65	6	10,402
บางบัวทอง	116,439	84	8	79,854
ปากเกร็ด	89,023	85	12	37,631
ไทรน้อย	186,017	60	7	16,893
รวม	622.303	431	52	285,786

องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 4 ข้อมูลจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

<u>อำเภอ</u>	<u>จำนวน</u>		<u>ชื่อ อบต.</u>	<u>ขนาดของ อบต.</u>
	<u>อบต.(แห่ง)</u>			
เมืองนนทบุรี	4	1.	อบต.ไทรมา้า	ใหญ่
		2.	อบต.บางกร่าง	กลาง
		3.	อบต.บางไผ่	เล็ก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน		ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
	อบต.(แห่ง)			
ปากเกร็ด	7	4. อบต.บางรักน้อย	กลาง	
		1. อบต.บางพลับ	เล็ก	
		2. อบต.อ้อมเกร็ด	เล็ก	
		3. อบต.เกาะเกร็ด	เล็ก	
		4. อบต.ท่าอิฐ	เล็ก	
		5. อบต.คลองข่อย	กลาง	
		6. อบต.คลองพระอุดม	เล็ก	
บางบัวทอง	7	7. อบต.บางตะไนย์	เล็ก	
		1. อบต.บางคูวัด	กลาง	
		2. อบต.บางบัวทอง	ใหญ่	
		3. อบต.ละหาร	ใหญ่	
		4. อบต.ลำโพ	เล็ก	
		5. อบต.พิมลราช	กลาง	
		6. อบต.บางรักใหญ่	ใหญ่	
บางใหญ่	6	7. อบต.บางรักพัฒนา	กลาง	
		1. อบต.บางม่วง	ใหญ่	
		2. อบต.บางแม่นาง	เล็ก	
		3. อบต.บางเลน	กลาง	
		4. อบต.บางใหญ่	เล็ก	
		5. อบต.บ้านใหม่	กลาง	
		6. อบต.เสาธงหิน	ใหญ่	
บางกรวย	6	1. อบต.บางขนุน	เล็ก	
		2. อบต.มหาสวัสดิ์	เล็ก	
		3. อบต.บางขุนทอง	เล็ก	
		4. อบต.ปลายบาง	เล็ก	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จำนวน			
อำเภอ	อบต.(แห่ง)	ชื่อ อบต.	ขนาดของ อบต.
ไทรน้อย	7	5. อบต.ศาลากลาง	กลาง
		6. อบต.บางสีทอง	เล็ก
		1. อบต.ขุนศรี	กลาง
		2. อบต.ไทรใหญ่	ใหญ่
		3. อบต.ทิววัฒนา	เล็ก
		4. อบต.ไทรน้อย	ใหญ่
		5. อบต.ราษฎร์นิยม	กลาง
		6. อบต.คลองขวาง	เล็ก
		7. อบต.หนองเพรางาย	กลาง

ประชากร

จังหวัดนนทบุรี มีประชากรตามเอกสาร ทร.14 เมื่อสิ้นเดือน ธันวาคม 2544

จำนวน 884,077 คน แยกเป็น ชาย 423,420 คน และ หญิง 460,657 คน

รายได้ประชากร

รายได้ประชากรต่อหัวต่อปี เท่ากับ 82,708.00 บาท (ข้อมูล ปี 2547) ประชากรมีอาชีพหลัก คือ ทำนา , ทำไร่ , ทำสวน , เลี้ยงสัตว์ , ทำน้ำตาล

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิชาการด้านการกระจายอำนาจทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาวิจัยทางด้านรายได้ รายจ่าย ความพยายามในการจัดเก็บภาษี หรือว่าจะเป็นเกี่ยวกับความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผลงานต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

จรัส (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต โดยทำการสัมภาษณ์บุคคลระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในพื้นที่ประกอบการใช้การสังเกตการณ์เกี่ยวกับการจัดแผน การจัดทำบัญชี การประชุมและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสำนักงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 15 ตำบล ใน 5 จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ มีจุดเด่น คือ การมีโครงสร้างองค์การที่ขนาดเล็กและมีความยืดหยุ่น มีบุคลากรแบบ papaprofessional ซึ่งประกอบด้วย บุคคลในท้องถิ่นทั้งสิ้น มีการทำงานแบบเป็นทีม มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชุมชนและตนเองสูง ในด้านปัจจัยแวดล้อมมีหน่วยราชการ รับวิสาหกิจ และองค์กรเอกชน ซึ่งดำเนินการร่วมกันได้
2. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีข้อด้อยที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้ได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การวางแผนและการจัดทำงบประมาณการบริหารจัดการและบุคลากร

วิภาวดี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายรับรายจ่ายและสามารถในการพึ่งพาตนเองทางด้านการคลังของเทศบาลเมืองภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่าเทศบาลเมืองภูเก็ตสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านการคลังได้ เนื่องจากว่ามีรายได้จากภาษีอากรในส่วนที่จัดเก็บเองได้น้อยมาก เมื่อเทียบกับรายได้จากภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บเพิ่มเติมแล้วจัดสรรให้และจากการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีทั้ง 4 ประเภท ที่จัดเก็บเอง คือภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและอากรฆ่าสัตว์ ปรากฏดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวอยู่ในระดับกลาง การที่เทศบาลจัดเก็บรายได้ในส่วนของภาษีอากรที่จัดเก็บเองได้อย่างเพียงพอ จึงทำให้ยังคงต้องพึ่งพารายได้จากภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มเติมแล้วจัดสรรให้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตลอดไป ดังนั้นเพื่อให้เทศบาลเมืองภูเก็ตมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านการคลังและสามารถดำเนินงาน ได้อย่างอิสระและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ควรจะมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ของเทศบาลปรับปรุงอัตราภาษีฐานภาษี ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเพิ่มรายรับของเทศบาลเมืองภูเก็ตและลดค่าใช้จ่ายในที่ไม่จำเป็นลง

ชนากานต์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานีเพื่อทำการศึกษาถึงโครงสร้างทางการคลัง ความสามารถทางการคลัง บทบาทของการบริหารงานคลังและปัญหาทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 , 2 และ 5 ผลวิจัยพบว่า โครงสร้างทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 3 และชั้น 5 เหมือนกัน จะแตกต่างกันในปริมาณรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต่างชั้นกันที่สามารถจัดเก็บได้เอง ซึ่งจะส่งผลให้ความสามารถทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 1 ชั้น 3 และชั้น 5 แตกต่างกันไปด้วย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 1 มีความสามารถทางการคลังอยู่ในอันดับที่สูงสุด องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความสามารถทางการคลังอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความสามารถทางการคลังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งบทบาทของการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเท่าเทียมกันในทุกองค์การบริหารส่วนตำบลปัญหาทางการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ประสิทธิภาพของการบริหารงานการคลังจะไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเท่าเทียมกันในทุกด้าน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมักเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจนละเลยการพัฒนาคน

จิรายุ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รายรับและรายจ่ายของเทศบาลเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพระประแดง โดยเพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของเทศบาลเมืองพระประแดงในด้านความสามารถในการพึ่งพาตนเองและการใช้ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและการใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษี ใช้วิธีวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองพระประแดงยังมีรายรับจากภาษีอากรที่ต่ำกว่าที่ควรจะสามารถจัดเก็บได้ ทำให้ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการคลังอยู่ในระดับต่ำและมีแนวโน้มที่สถานะทางการคลังจะขาดทุนอย่างต่อเนื่อง จากการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีทั้ง 4 ประเภทที่เทศบาลจัดเก็บเองคือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และ อากรฆ่าสัตว์ ปรากฏว่าเทศบาลเมืองพระประแดงยังใช้ความพยายามในการจัดเก็บต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอยู่มาก ทำให้เทศบาลมีรายรับน้อยและเป็นปัญหาต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น เทศบาลเมืองพระประแดงควรมีการปรับปรุงแก้ไขทั้งกฎระเบียบ ตลอดจนทั้งเครื่องมือและบุคลากร ฐานภาษี รวมถึงอัตราภาษีที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันของท้องถิ่นเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดเก็บให้สูงขึ้นและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง เพื่อให้สามารถดำเนินการนำเงินรายรับไปพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะการพึ่งพาตนเองทางการคลัง

จากการผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้น งานวิจัยเป็นงานที่ศึกษาถึงประสิทธิภาพทางการคลัง แต่ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากผู้บริหารและพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวก็จะทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ มีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านการคลังมากยิ่งขึ้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวความคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแปรอิสระ 9 ตัว และ ตัวแปรตาม 1 ตัว ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ประกอบด้วย :

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพสมรส
5. อาชีพ
6. รายได้
7. ประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่ง
8. ประเภทของตำแหน่ง
9. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

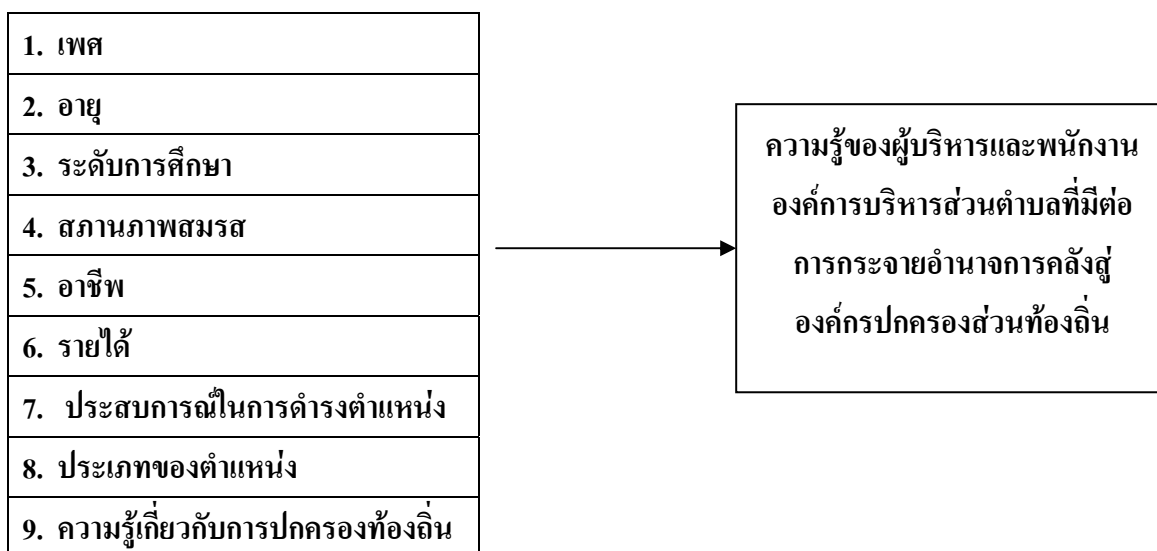
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ตัวแปรตามได้แก่ ความรู้ ของพนักงาน และ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรบริหารส่วนตำบล

กรอบแนวคิดการในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมาตั้งเป็นสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร และ พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

4. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
5. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
6. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
7. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
8. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน
9. ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วน การคลัง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลละ 4 คน ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 222 แห่ง ดังนี้

<u>ลำดับที่</u>	<u>จังหวัด</u>	<u>จำนวน อบต.(แห่ง)</u>	<u>จำนวนประชากร(คน)</u>
1	ปทุมธานี	52	208
2	พระนครศรีอยุธยา	133	532
3	นนทบุรี	37	148
	รวมทั้งสิ้น	<u>222</u>	<u>888</u>

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดย การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ด้วยการใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม, 2540: 9) โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษากำหนดให้เท่ากับ 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{888}{1 + (888 \times 0.05^2)}$$

- n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษากำหนดให้เท่ากับ 0.05)
 n = 275.77

ดังนั้นจึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นการวิจัยครั้งนี้จำนวน 276 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละ อบต. โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มและในแต่ละชั้นภูมิจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ซึ่งจากสูตรสามารถแทนค่าได้ดังนี้

<u>ลำดับที่</u>	<u>จังหวัด</u>	<u>จำนวน อบต.(แห่ง)</u>	<u>จำนวนประชากร(คน)</u>	<u>อบต.(แห่ง)</u>	<u>กลุ่มตัวอย่าง(คน)</u>
1	ปทุมธานี	52	208	16	65
2	พระนครศรีอยุธยา	133	532	41	165
3	นนทบุรี	37	148	12	46
รวมทั้งสิ้น		<u>222</u>	<u>888</u>	<u>69</u>	<u>276</u>

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก จากจำนวนประชากรในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ

ขั้นที่ 3 จากนั้นเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการแล้ว ก็ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 4 ตำแหน่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทของตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยมีคำตอบให้เลือก 2 แบบ คือ ตอบถูก
ตอบผิด ลักษณะคำถามมีทั้งเชิงบวก และ เชิงลบ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

ข้อความเชิงบวก

ตอบถูก ให้คะแนนเท่ากับ 1

ตอบผิด ให้คะแนนเท่ากับ 0

ข้อความเชิงลบ

ตอบถูก ให้คะแนนเท่ากับ 1

ตอบผิด ให้คะแนนเท่ากับ 0

ผู้วิจัยได้นำคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ และ หาค่าเฉลี่ยและ
กำหนดระดับค่าเฉลี่ยแบ่ง ความรู้เป็น 2 ระดับ (วิมลภ, 2547: 100-113)

$$\text{ช่วงของข้อคะแนนในแต่ละระดับ} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 1}{2} = .50$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.00 หมายถึง ระดับความรู้มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1 - 1.50 หมายถึง ระดับความรู้น้อย

สามารถแปลระดับความหมายของคะแนนได้ดังนี้

ระดับความรู้มาก หมายถึง ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลใน
พื้นที่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับการ
กระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ด้านอำนาจ
หน้าที่ ด้านการคลัง และ งบประมาณ เป็นอย่างดี

ระดับความรู้น้อย หมายถึง ผู้บริหารและ พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ จังหวัด ปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ด้านอำนาจหน้าที่ ด้านการคลัง และ งบประมาณ ไม่ค่อยดีนัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปสอบถาม ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ในเขตพื้นที่ จังหวัด ปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดนนทบุรี

การทดสอบเครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัย ไปทดสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องในเชิงเนื้อหา

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยจำนวน 40 ราย ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาวิจัยที่ จังหวัดนครนายก จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้สูตรของ Kuder – Richardson 20 ซึ่งใช้หาความเชื่อมั่นของข้อความที่มีลักษณะคำตอบเพียง 2 คำตอบ เท่านั้น ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .8528

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายระดับความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรอิสระแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
4. ค่า F-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามโดยที่ตัวแปรอิสระแบ่งเกณฑ์เป็น 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ในการวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ ในส่วนผลการวิจัยประกอบด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการทดสอบสมมติฐาน ส่วนข้อวิจารณ์ประกอบด้วยบทวิจารณ์ข้อมูลเชิงพรรณนาและความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอผลการวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และส่วนที่ 2 คือการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือพนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประเภทของตำแหน่ง รวมถึงความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงาน อบต. เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือพนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประเภทของตำแหน่ง ดังจะได้แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

(n =276)		
ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	203	73.6
หญิง	73	26.4
2. อายุ		
35 ปีหรือต่ำกว่า	50	18.1
36 - 45 ปี	135	48.9
46 ปีขึ้นไป	91	33.0
3. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา / ปวส. (หรือเทียบเท่า)	105	38.0
ปริญญาตรี	156	56.5
สูงกว่าปริญญาตรี	15	5.5
4. สถานภาพสมรส		
โสด	36	13.0
สมรส (รวม ม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่)	240	87.0
5. อาชีพ		
รับราชการ	138	50.0
เกษตรกร	50	18.1
รับจ้าง	33	12.0
ค้าขาย	23	8.3
อื่น ๆ	32	11.6

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n =276)		
ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. รายได้ / ปี (นอกเหนือจากเงินประจำตำแหน่ง)		
ไม่เกิน 30,000 บาท	61	22.1
30,001 - 50,000 บาท	86	31.2
50,001 บาทขึ้นไป	129	46.7
7. การเคยดำรงตำแหน่งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น		
เคย	120	43.5
ไม่เคย	156	56.5
8. ประเภทของตำแหน่ง		
นายก อบต.	101	36.6
ประธานสภา อบต.	64	23.2
ปลัด อบต.	56	20.3
หัวหน้าส่วนการคลัง	55	19.9

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 73.6 มีอายุในช่วง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.9 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 87.0 มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีรายได้ตั้งแต่ 50,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.7 นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์เคยดำรงตำแหน่งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 56.5 และมีตำแหน่งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 36.6

1.2 ความรู้ของพนักงานและผู้บริหาร อบต. เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ 6 ความรู้ของพนักงานและผู้บริหาร อบต. เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

(n =276)

ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง			
1. อบต. ได้รับการรับรองการจัดตั้งตาม พรบ. สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537	268 (97.1)	8 (2.9)	1.97	0.16	มาก
2. อบต. เป็นราชการส่วนท้องถิ่นแต่มีฐานะเป็นนิติบุคคล	271 (98.2)	5 (1.8)	1.98	0.13	มาก
3. โครงสร้าง อบต. ประกอบด้วย สภา อบต. และคณะกรรมการบริหาร อบต.	220 (79.7)	56 (20.3)	1.79	0.40	มาก
4. สภา อบต. ประกอบด้วย นายกฯ อบต. 1 คน และรองนายกฯ 2 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภา อบต.	223 (80.8)	53 (19.2)	1.80	0.39	มาก
5. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง อบต. คือ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของตนเองก่อน เมื่อเกินขีดความสามารถจึงขอความช่วยเหลือจากภายนอก	260 (94.2)	16 (5.8)	1.94	0.23	มาก
6. ตามรูปแบบการบริหารของ อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล นายก อบต. เป็นผู้ดำเนินงานและตัดสินใจเพียงผู้เดียว แล้วจึงของความเห็นชอบจากสภา อบต. ในภายหลัง	250 (90.6)	26 (9.4)	1.90	0.29	มาก
7. สมาชิกสภา อบต. สามารถตั้งกระทู้ถาม และซักค้านต่อสภา อบต. ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับโครงสร้างที่คณะกรรมการบริหาร อบต. สร้างขึ้น	257 (93.1)	19 (6.9)	1.93	0.25	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 276)

ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง			
8. อบต. มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	272 (98.6)	4 (1.4)	1.98	0.11	มาก
9. คณะกรรมการบริหารสมาชิกสภา อบต. สามารถจัดทำร่างข้อบังคับตำบลได้เอง โดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบของนายอำเภอ	234 (84.8)	42 (15.2)	1.84	0.35	มาก
10. อบต. สามารถทำกิจกรรมนอกเขตได้ หากได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเกี่ยวเนื่อง	251 (90.9)	25 (9.1)	1.90	0.28	มาก
11. คณะกรรมการบริหาร อบต. มีหน้าที่บริหารกิจการของ อบต. เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี	259 (93.8)	17 (6.2)	1.93	0.24	มาก
12. ในการสรรหาลูกจ้างชั่วคราว อบต. ในครั้งแรกไม่จำเป็นต้องมีการสอบข้อเขียนหรือสัมภาษณ์	238 (86.2)	38 (13.8)	1.86	0.34	มาก
13. ในการประชุมสภา อบต. ต้องมีสมาชิกสภา อบต. มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก อบต. ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม	263 (95.3)	13 (4.7)	1.95	0.21	มาก
รวม			1.91	0.09	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ อบต. เป็นราชการส่วนท้องถิ่นแต่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามด้วย อบต. มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมี

ค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมา คือ อบต. ได้รับการรับรองการจัดตั้งตาม พรบ. สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมีค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่น้อยที่สุดเกี่ยวกับการปกครอง คือ โครงสร้าง อบต. ประกอบด้วย สภา อบต. และคณะ กรรมการบริหาร อบต. โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79

1.3 ความรู้ของพนักงานและผู้บริหาร อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 7 ความรู้ของพนักงานและผู้บริหาร อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(n =276)

ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง			
1. จังหวัด มีหน้าที่ในการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของ อบต.	260 (94.2)	16 (5.8)	1.94	0.23	มาก
2. รายได้ของ อบต. มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น	268 (97.1)	8 (2.9)	1.97	0.16	มาก
3. เงินเดือนและค่าจ้างถือว่าเป็นรายจ่ายของ อบต.	273 (98.9)	3 (1.1)	1.98	0.10	มาก
4. ปลัด อบต. เป็นผู้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของ อบต. และให้นายก อบต. รับทราบโดยไม่จำเป็นต้องเสนอ สภา อบต.	254 (92.0)	22 (8.0)	1.92	0.27	มาก
5. งบประมาณมีจำกัดในการพิจารณาโครงการของ อบต. ต้องตกลงกันระหว่างหมู่บ้านเพื่อแบ่งวงเงินและจำนวนโครงการให้เท่ากัน	244 (88.4)	32 (11.6)	1.88	0.32	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n =276)

ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง			
6. อบต. สามารถใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้เท่านั้น เช่น สร้างถนน ขุดแหล่งน้ำ ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตอื่น ๆ เช่น พัฒนาเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงสาธารณสุข	229 (83.0)	47 (17.0)	1.82	0.37	มาก
7. กฎหมายกำหนดให้รายได้ของ อบต. ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี	196 (71.0)	80 (29.0)	1.71	0.45	มาก
8. งบประมาณเริ่มนับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่งถึง 30 กันยายน ของปีถัดไปและใช้ปี พ.ศ.ของปีถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น	272 (98.6)	4 (1.4)	1.98	0.11	มาก
9. รายได้ที่ อบต. จัดเก็บเองได้ ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์	258 (93.5)	18 (6.5)	1.93	0.24	มาก
10. พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและที่สำคัญคือการกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 45 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และในปี 49 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาล	244 (88.4)	32 (11.6)	1.88	0.32	มาก
11. โครงการพัฒนาตำบลเป็นโครงการที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชน เช่น โครงการก่อสร้างบ้านพักเจ้าหน้าที่ โบสถ์ วิหาร เป็นต้น	246 (89.1)	30 (10.9)	1.89	0.31	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง			
12. แผนงานหรือโครงการในการพัฒนาตำบลนั้น อำเภอเป็นผู้กำหนดแผนงานหรือโครงการให้แก่ อบต.	261 (94.6)	15 (5.4)	1.94	0.22	มาก
13. การวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และแผน 5 ปี	149 (54.0)	127 (46.0)	1.53	0.49	มาก
14. การปรับปรุงแผนพัฒนาตำบลให้ทันสมัยและสนอง ความต้องการของประชาชนได้ดี อบต. จะต้องใช้ข้อมูล จาก จปฐ. กชช. 2ค. และการพบปะประชาชนว่ามีปัญหา อะไรเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดโครงการ พัฒนา	254 (92.0)	22 (8.0)	1.92	0.27	มาก
15. เงินอุดหนุนรัฐบาลเป็นรายได้ของ อบต. ตามกฎหมาย บัญญัติไว้	232 (84.1)	44 (15.9)	1.84	0.36	มาก
16. เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยนกนางแอ่น,ค่าธรรม เนียมกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล,ค่าภาคหลวงและ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เป็นรายได้ที่ จัดเก็บตามกฎหมายและให้ อบต. ได้รับทั้งจำนวนเมื่อมี การจัดเก็บใน อบต.	185 (67.0)	91 (33.0)	1.67	0.47	มาก
17. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนเป็นรายได้ ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วย เรื่องนั้น เป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บว่าด้วยกฎหมายนั้น แล้ว อบต. จะได้รับการจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในกฎหมาย นั้น	242 (87.7)	34 (12.3)	1.87	0.32	มาก

(n =276)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 276)					
ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง			
18. เงินเก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เป็นรายได้ ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วย เรื่องนั้น เป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บว่าด้วยกฎหมายนั้น แล้ว อบต. จะได้รับการจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในกฎหมาย นั้น	236 (85.5)	40 (14.5)	1.85	0.35	มาก
19. อบต. มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คือ ได้มาจาก ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม,เงินอุดหนุนรัฐบาล,รายได้จาก ทรัพย์สินและรายได้อื่น,เงินกู้	248 (89.9)	28 (10.1)	1.89	0.30	มาก
20. ในด้านการบริหารพัสดุการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบ ราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคาไม่น้อย กว่า 10 วันทำการ	33 (12.0)	243 (88.0)	1.11	0.32	น้อย
21. การซื้อหรือการจ้าง โดยวิธีการตกลงราคาได้แก่การซื้อ หรือการจ้าง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท	31 (11.2)	245 (88.8)	1.11	0.31	น้อย
22. อำนาจทางการคลังที่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละระดับได้รับ นั้นจะเป็นเครื่องชี้บอกว่า รัฐบาลท้องถิ่นนั้นจะสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้มากน้อยแค่ไหน	245 (88.8)	31 (11.2)	1.88	0.31	มาก
23. อำนาจทางการคลังที่แต่ละท้องถิ่นได้รับนั้น จะเป็น เครื่องชี้บอกว่ารัฐบาลหรือประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้น จะมีอิสระในการตัดสินใจเลือกผลิตบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อท้องถิ่นของตนอย่างไร	259 (93.8)	17 (6.2)	1.93	0.24	มาก
รวมค่าเฉลี่ย			1.80	0.08	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้การกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.08 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ เงินเดือนและค่าจ้างถือว่าเป็นรายจ่ายของ อบต. ตามด้วยปีงบประมาณเริ่มนับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่งถึง 30 กันยายน ของปีถัดไปและใช้ปี พ.ศ.ของปีถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมา คือ รายได้ของ อบต. มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ น้อยที่สุดในเรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารพัสดุ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ตามด้วยการซื้อหรือการจ้าง โดยวิธีการตกลงราคาได้แก่การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ย 1.11 รองลงมา คือ การวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และแผน 5 ปี โดยมีค่าเฉลี่ย 1.53

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 9 ประการที่ต้องทดสอบตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือพนักงาน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประเภทของตำแหน่ง รวมถึงความรู้ของพนักงานและผู้บริหาร อบต. เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นซึ่งจะได้ทดสอบเรียงตามลำดับต่อไป

สมมติฐานที่ 1: ผู้บริหารและพนักงานที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ

(n = 276)					
เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
ชาย	203	1.79	.081	-3.08	.003*
หญิง	73	1.83	.093		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -3.08 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .003 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและพนักงานที่มีเพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าผู้บริหารและพนักงานเพศชาย โดยเฉลี่ย 0.04

สมมติฐานที่ 2: ผู้บริหารและพนักงานที่มีอายุต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอายุ

(n = 276)					
อายุ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
ต่ำกว่า 45 ปี	185	1.81	.086	1.21	.225
46 ปีขึ้นไป	91	1.79	.085		

จากตารางที่ 9 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอายุ ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.21 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .225 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีอายุต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 3: ผู้บริหารและพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 276)

ระดับการศึกษา	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
ต่ำกว่าปริญญาตรี	105	1.79	.082	-1.57	.117
ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	171	1.81	.089		

จากตารางที่ 10 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -1.57 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .117 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 4: ผู้บริหารและพนักงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพสมรส

(n = 276)

สถานภาพ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
โสด	36	1.80	.08	.20	.842
สมรสแล้ว	240	1.80	.08		

จากตารางที่ 11 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพสมรส ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .20 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .842 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 5: ผู้บริหารและพนักงานที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลัง
สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการ
คลังสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ

(n = 276)

อาชีพ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
รับราชการ	138	1.80	.09	-1.06	.289
อื่น ๆ	138	1.81	.07		

จากตารางที่ 12 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจาย
อำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -1.06
โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .289 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและ
พนักงานที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 6: ผู้บริหารและพนักงานที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
การคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามรายได้

(n = 276)

รายได้	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
50,000 บาทหรือ ต่ำกว่า	147	1.81	.07	2.78	.006*
ตั้งแต่ 50,001 บาท ขึ้นไป	129	1.79	.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามรายได้ ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2.78 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .006 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและพนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่ามีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าผู้บริหารและพนักงานที่มีรายได้สูงกว่า โดยเฉลี่ย 0.02

สมมติฐานที่ 7: ผู้บริหารและพนักงานที่มีประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่ง

(n = 276)

ประสบการณ์	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
เคย	120	1.79	.08	-1.34	.181
ไม่เคย	156	1.81	.08		

จากตารางที่ 14 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -1.34 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .181 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 8: ผู้บริหารและพนักงานที่มีประเภทของตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของผู้บริหารและพนักงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประเภทของตำแหน่ง

(n = 276)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (b)	.04	3	0.02	2.24	.084
ความแตกต่างภายในกลุ่ม (w)	1.99	272	0.01		
รวม	2.04	275			

จากตารางที่ 15 แสดงความต่างระหว่างความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประเภทของตำแหน่งค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2.24 ให้ค่า P-Value เท่ากับ .084 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีประเภทของตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 9: ผู้บริหารและพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

(n = 276)

ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	จำนวน	Mean	S.D.	t	P
มาก	112	1.82	.07	-3.27	.001*
น้อย	164	1.79	.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 เปรียบเทียบความความรู้ของผู้บริหารและพนักงานที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -3.27 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .001 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วน

ท้องถิ่นสูงกว่ามีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าผู้บริหารและพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นต่ำกว่า โดยเฉลี่ย 0.03

จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปผลการทดสอบได้ดังแสดงไว้ตามตารางที่ 13

ตารางที่ 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	✓	
2. อายุ		✓
3. ระดับการศึกษา		✓
4. สถานภาพสมรส		✓
5. อาชีพ		✓
6. รายได้	✓	
7. ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่ง		✓
8. ประเภทของตำแหน่ง		✓
9. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	✓	

ข้อวิจารณ์

ในการวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งพนักงานหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประเภทของตำแหน่ง ตามด้วยความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งได้ทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม คือ ความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เพศ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และตัวแปรที่ไม่มีผล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งพนักงานหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และประเภทของตำแหน่ง

ในส่วนของการวิจารณ์ผู้วิจัยจะแบ่งการวิจารณ์ออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรก ผู้วิจัยจะทำการวิจารณ์ในส่วนการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ซึ่งจะกล่าวถึงตัวแปร 2 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 ข้อวิจารณ์ส่วนการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของพนักงานและผู้บริหาร อบต.

จากผลการวิจัยพบว่ามีระดับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ อบต. เป็นราชการส่วนท้องถิ่นแต่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามด้วย อบต. มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมา คือ อบต. ได้รับการรับรองการจัดตั้งตาม พรบ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมี

ค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อความที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุดเกี่ยวกับการปกครอง คือ โครงสร้าง อบต. ประกอบด้วย สภา อบต. และคณะ กรรมการบริหาร อบต. โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79

จากผลวิจัยที่แสดงออกมาในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผู้บริหารและพนักงาน อบต. มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของโครงสร้างหรือกฎหมายขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและพนักงานมีความรอบรู้ มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่ ผู้วิจัยจึงมีความคาดหวังว่าในการบริหารงานของ อบต. ที่มีผู้บริหารและพนักงานของ อบต. เป็นผู้ปฏิบัติจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

2. ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้การกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.08 สำหรับข้อความที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ เงินเดือนและค่าจ้างถือว่าเป็นรายจ่ายของ อบต. ตามด้วยปีงบประมาณเริ่มนับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่งถึง 30 กันยายน ของปีถัดไปและใช้ปี พ.ศ. ของปีถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมา คือ รายได้ของ อบต. มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อความที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุดในเรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารพัสดุการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ตามด้วยการซื้อหรือการจ้าง โดยวิธีการตกลงราคาได้แก่การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ย 1.11 รองลงมา คือ การวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และแผน 5 ปี โดยมีค่าเฉลี่ย 1.53

จากผลวิจัยที่แสดงออกมาในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผู้บริหารและพนักงาน อบต. มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในระดับสูงจากข้อมูลเหล่านี้ผู้วิจัยคาดหวังในเรื่องการบริหารจัดการด้านงบประมาณของ อบต. จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผล

ต่อเนื่องต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ในภาพรวมที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้มีบทบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารงานบุคคล การคลัง และอำนาจหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ผู้บริหาร และพนักงาน อบต.มีความรู้ในระดับต่ำ คือ การบริหารพัสดุการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ตามด้วยการซื้อหรือการจ้าง โดยวิธีการตกลงราคาได้แก่การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท และการวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และแผน 5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเป็นภาวะระดับความรู้ในรายละเอียด ขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งต้องมีความรู้อย่างแท้จริง ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยกฐานะมาจากสภาตำบล จึงอาจทำให้ ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความสับสนในข้อกฎหมาย

ส่วนที่ 2 การวิจารณ์ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในส่วนของการวิจารณ์ผลการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยจะทำการวิจารณ์การทดสอบสมมติฐานตามกลุ่มตัวแปรที่มีผลต่อความรู้และกลุ่มตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มตัวแปรที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เพศ

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแปรเพศเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารและพนักงาน อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศหญิงจะมีความรู้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยคาดว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงน่าจะเป็นพนักงานที่ได้ใกล้ชิดกับการคลังและงบประมาณมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเรื่องการคลังและงบประมาณนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเฉพาะทางและเป็นเรื่องทีละเล็กละน้อย รวมทั้งต้องใช้ความรอบคอบเป็นอย่างมากซึ่งจุดนี้พนักงานที่เป็นเพศหญิงน่าจะ

ได้เปรียบมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเราจึงสามารถพบเห็นพนักงานที่เป็นเพศหญิงในตำแหน่งที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง หรืองบประมาณเป็นจำนวนมากในองค์กรต่าง ๆ อย่างเช่น ธนาคารหรือสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เป็นต้น

2. รายได้

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแปรรายได้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารและพนักงาน อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท จะมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า 50,001 บาท โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าพนักงานที่มีรายได้สูงน่าจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงหรืออาจเป็นผู้บริหารทำให้การรับรู้หรือความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับกฎระเบียบบางอย่างไม่ทันสมัยเท่ากับพนักงานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการ ซึ่งในบางกฎระเบียบนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดค่อนข้างบ่อย ส่งผลให้พนักงานที่มีรายได้สูงซึ่งน่าจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงหรือเป็นผู้บริหารไม่สามารถเรียนรู้กฎระเบียบหรือความรู้ต่าง ๆ ทางด้านการกระจายอำนาจการคลังได้ดีเท่ากับพนักงานที่มีรายได้ต่ำซึ่งน่าจะเป็นพนักงานผู้ปฏิบัติการ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความรู้ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ต่อการทำประชาพิจารณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รายได้มีผลต่อความรู้ของประชาชนในการทำประชาพิจารณ์

3. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารและพนักงาน อบต. โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นสูงก็จะมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นต่ำ โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าพนักงานที่มีความรู้และความสนใจในเรื่องของการปกครองส่วนท้องถิ่นก็น่าที่จะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของความใฝ่รู้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างพนักงานด้วยกันหรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความรู้ในเรื่องการปกครองท้องถิ่น ส่งผลให้พนักงานเหล่านี้มีความรู้ในเรื่องของการปกครอง

ท้องถิ่นรวมไปถึงอาจจะได้รับความรู้เรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น
จากคุณลักษณะเฝ้ารู้ของตัวพนักงานเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. ที่มีต่อการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 73.6 มีอายุในช่วง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.9 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 87.0 มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีรายได้ตั้งแต่ 50,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.7 นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเคยดำรงตำแหน่งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 56.5 และมีตำแหน่งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 36.6

ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ อบต. เป็นราชการส่วนท้องถิ่นแต่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามด้วย อบต. มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98

รองลงมา คือ อบต. ได้รับการรับรองการจัดตั้งตาม พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมีค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้้น้อยที่สุดเกี่ยวกับการปกครอง คือ โครงสร้าง อบต. ประกอบด้วย สภา อบต. และคณะ กรรมการบริหาร อบต. โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79

ความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้การกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.08 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ เงินเดือนและค่าจ้างถือว่าเป็นรายจ่ายของ อบต. ตามด้วยปีงบประมาณเริ่มนับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่งถึง 30 กันยายน ของปีถัดไปและใช้ปี พ.ศ.ของปีถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมา คือ รายได้ของ อบต. มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 1.97 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้้น้อยที่สุดในเรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารพัสดุ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ตามด้วยการซื้อหรือการจ้าง โดยวิธีการตกลงราคาได้แก่การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ย 1.11 รองลงมา คือ การวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และแผน 5 ปี โดยมีค่าเฉลี่ย 1.53

การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นกับความแตกต่างของความรู้ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

7. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์การเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือพนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

8. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเภทของตำแหน่งต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

9. ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนข้อเสนอแนะผู้วิจัยจะได้ทำการแจกแจงผลการวิจัยในรูปแบบเชิงข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ในการนำไปประยุกต์ปรับปรุงการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้บริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. จากผลการวิจัยเรื่องความรู้ของผู้บริหารและพนักงาน อบต. เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นผลดีต่อการพัฒนาชุมชน เนื่องจากผู้บริหารและพนักงานของ อบต. ที่มีความเข้าใจในแนวทางและหลักเกณฑ์ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จะสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ รวมทั้งจัดบริการที่เหมาะสมและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วสมดังเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญซึ่งได้กำหนดไว้

สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่านอกเหนือจากที่ผู้บริหารและพนักงานของ อบต. จะมีความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นแล้ว ผู้บริหารและพนักงานของ อบต. ควรที่จะมีการถ่ายทอดความรู้หรือแนวทางการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวให้กับประชาชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจด้วย ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการดึงประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งยังอาจส่งผลให้ชาวบ้านเกิดความตระหนักและความหวงแหนในชุมชนที่ตนได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปดูแลร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต นอกจากประโยชน์ข้างต้นแล้วประชาชนหรือ

ชาวบ้านในพื้นที่ยังมีส่วนช่วยรัฐบาลในเรื่องของการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต. ซึ่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งการเสนอข้อคิดเห็นและการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอยากให้มีการกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ที่องค์กรตั้งอยู่ โดยควรที่จะกำหนดแผนการดังกล่าวเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดการดำเนินงานของ อบต. นอกจากนั้นยังอาจรวมถึงการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องโครงสร้างและอำนาจการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่เพียงเฉพาะ อบต. ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น แต่ควรจะรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น เทศบาล อบจ. เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยเรื่องความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลดีช่วยทำให้เกิดการบริหารจัดการภายในองค์กรที่มีความคล่องตัว เนื่องจากอำนาจในการใช้งบประมาณถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ขององค์กร จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทางด้านการคลังอันเนื่องมาจากการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำงบประมาณที่มีอยู่ไปใช้ได้จ่ายได้อย่างรวดเร็ว (แต่ต้องมีความรอบคอบ) เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ใหญ่และเกินอำนาจที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอนุมัติได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถที่จะทำการอนุมัติงบประมาณไปใช้ในการดำเนินการได้ทันทีติดกับสมัยก่อนซึ่งต้องรอการอนุมัติจากส่วนกลาง ส่งผลให้การแก้ปัญหาหรือการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ทำได้ช้าและไม่ทันการจนส่งผลเสียหายต่อประเทศในภาพรวม

สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยอยากขอเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องของรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการวางแผนการดำเนินงานประจำปี รวมถึงแผน 5 ปี ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาจจะไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างรวมถึงวางแผนการดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่บุคลากรทุกคนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรที่จะมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานสามารถดำเนินการไปได้อย่างลุล่วงไม่ติดขัดเมื่อต้องมาเจอข้อกำหนดบางอย่างของกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยซึ่งเกิดจากความ

ไม่รู้ของผู้บริหารหรือพนักงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลเอง ซึ่งในบางครั้งอาจทำให้เกิดการสูญเสียเวลาและงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดการกำหนดลักษณะงานในด้านดังกล่าวข้างต้นประกาศให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้อีกโดยทำการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างไปเป็นผู้บริหารและพนักงานขององค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นพื้นที่อื่น ๆ
2. ควรศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่ออำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรศึกษาวิจัยในเชิงลึกถึงประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณก่อนและหลังจากที่มีการกระจายอำนาจการปกครองมาสู่ส่วนท้องถิ่น โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2545. การวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร.
- โกวิท พวงงาม. 2544. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการ และมิติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน
- จรัส สุวรรณมาลา. 2526. การวัดความพยายามในการเก็บภาษีของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2537. การกระจายอำนาจทางการเมืองและการคลังในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
- _____. 2541. การคลังท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.
- จิรายุ สุตจิตร. 2542. รายรับและรายจ่ายของเทศบาลเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพระประแดง. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จาตุรนต์ ฉายแสง. 2540. ผลงานด้านการกระจายอำนาจทางการเมืองการคลัง. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- ชนากานต์ วิริยะเกียรติ. 2543. ความสามารถทางการเมืองการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชวาล แพร์ตันกุล. 2526. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2518. การปกครองท้องถิ่นของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2537. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ฉบับ
ปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ B&B Publishing.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. 2526. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน
สโตร์.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2523. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทย วัฒนา
พานิช.

ประยูร กาญจนกุล. 2533. คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

_____. 2545. การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. เอกสารอัดสำเนา

ไพศาล หวังวานิช. 2526. การวัดผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ลิขิต ชีร์เวทิน. 2533. การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิสุทธิ โพธิ์แท่น. 2524. ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์. 2540. เทคนิคการประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรววิทยา

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกองวิชาการและแผน กรรมการ
ปกครอง. 2539. เอกสารวิชา สดร. 11/2539. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรรมการปกครอง.

สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539. การสอนคหกรรมศาสตร์. (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โสภา ชูพิกุลชัย และ อรทัย ชื่นมณูย์. 2516. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อิสสระ นิตินันท์ประกาศ. 2533. กฎหมายปกครองเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา – มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
โอเดียนสโตร์.

Bloom, B.S,J.T. Hastings and G.F. Maadus. 1971. **Handbook on Formative and Summative
Evaluation of Student Learning**. New York : McGraw – Hill Book Company.

Good, C.V. 1945. **Dictionary of Education**. New York : McGraw – Hill Book Company.

Hill, D.M. 1974, **Democratic Theory and Local Government**. London : George Alien &
Unwin, Ltd.

Holloway, W.V. 1951. **State and Local Government in the United State**. New York : McGraw
– hill.

Lockard, D. 1972 **Local Government**. New York : The Mcmillan Company & The Free Press.

Wit, D. 1961. **A Comparative Survey of Local Government and Administration**. Bangkok :
Kurusapha Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

**ความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อ การกระจายอำนาจการ
คลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย เพื่อทำรายงานการค้นคว้าในหลักสูตร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการปกครอง ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงวิชาการ และจะไม่มีผล สะท้อนกลับในแง่ลบ แก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาจากท่าน ได้ตอบ แบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ของผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหาร

ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ของ ผู้บริหาร และ พนักงานองค์การบริหาร

ส่วนท้องถิ่นที่มีต่อ การกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง () หน้าข้อความที่ท่านเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลส่วนบุคคล และ ข้อมูลทั่วไป

1) เพศ

() ชาย

() หญิง

2) อายุ

() 35 หรือต่ำกว่า

() 36 – 45 ปี

() 46 ปี ขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

() อนุปริญญา / ป.ว.ศ. (หรือเทียบเท่า)

- () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

4) สถานภาพ

- () โสด () สมรส(รวมมายหย่าร้างหรือแยกกันอยู่)

5) อาชีพ

- () รับราชการ () เกษตรกร
() รับจ้าง () ค้าขาย
() อื่น ๆ (ระบุ).....

6) รายได้ประมาณปีละ (นอกเหนือจากเงินประจำตำแหน่งและเบี้ยประชุมที่ได้รับ)

- () ไม่เกิน 30,000 บาท () 30,001 - 50,000 บาท
() 50,001 บาทขึ้นไป

7) เคยดำรงตำแหน่ง ผู้บริหาร หรือ พนักงาน อ.บ.ต. หรือ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ มาก่อนหรือไม่

- () เคย () ไม่เคย

8) ประเภทของตำแหน่ง

- () นายก อ.บ.ต. () ประธานสภาอ.บ.ต.
() ปลัด อ.บ.ต. () หัวหน้าส่วนการคลัง

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยโครงสร้างองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน

วิธีการตอบแบบสอบถาม

ตอบคำถามโดย กรณี “ถูกต้อง” ใส่เครื่องหมาย / ในช่องคำตอบ “ถูกต้อง”

กรณี “ไม่ถูกต้อง” ใส่เครื่องหมาย / ในช่องคำตอบ “ไม่ถูกต้อง”

1) อ.บ.ต. ได้รับการรับรองการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

2) อ.บ.ต. เป็นราชการส่วนท้องถิ่น แต่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

3) โครงสร้าง อ.บ.ต. ประกอบด้วย สภา อ.บ.ต. และ คณะกรรมการบริหาร อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

4) สภา อ.บ.ต. ประกอบด้วยนายกฯ อ.บ.ต. 1 คน และ รองนายกฯ 2 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิก สภา อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

5) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง อ.บ.ต. คือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหาของตนเองก่อน เมื่อเกินขีดความสามารถ จึงขอความช่วยเหลือจากภายนอก

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

6) ตามรูปแบบการบริหารของ อ.บ.ต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล นายก อ.บ.ต. เป็นผู้ดำเนินงานและตัดสินใจเพียงผู้เดียว แล้วจึงขอความเห็นชอบจากสภา อ.บ.ต. ในภายหลัง

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

7) สมาชิกสภา อ.บ.ต. สามารถตั้งกระทู้ถาม และซักค้านต่อสภา อ.บ.ต. ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับโครงสร้างที่คณะกรรมการบริหาร อ.บ.ต. สร้างขึ้น

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

ด้านอำนาจหน้าที่

8) อ.บ.ต. มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

9) คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา อ.บ.ต. สามารถจัดทำร่างข้อบังคับตำบลได้เอง โดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบของนายอำเภอ

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

10) อ.บ.ต.สามารถทำกิจกรรมนอกเขตได้ หากได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเกี่ยวเนื่อง

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

11) คณะกรรมการบริหาร อ.บ.ต. มีหน้าที่บริหารกิจการของ อ.บ.ต.เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

12) ในการสรรหาลูกจ้างชั่วคราว อ.บ.ต. ในครั้งแรกไม่จำเป็นต้องมีการสอบข้อเขียน หรือสัมภาษณ์

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

13) ในการประชุม สภา อ.บ.ต. ต้องมีสมาชิก สภา อ.บ.ต. มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก อ.บ.ต. ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับ ระเบียบการงบประมาณ และการคลัง ตลอดจนแนวความคิดในการพัฒนาท้องถิ่นและการวางแผน

14) จังหวัด มีหน้าที่ในการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือ การเงิน อื่น ๆ ของ อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

15) รายได้ของ อ.บ.ต. มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

16) เงินเดือน และ ค่าจ้าง ถือว่าเป็นรายจ่ายของ อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

17) ปลัด อ.บ.ต. เป็นผู้จัดทำงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของ อ.บ.ต. และให้นายก อ.บ.ต. รับทราบโดยไม่จำเป็นต้องเสนอ สภา อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

18) งบประมาณมีจำกัด ในการพิจารณาโครงการของ อ.บ.ต. ต้องตกลงกัน ระหว่างหมู่บ้านเพื่อ แบ่งวงเงินและจำนวนโครงการให้เท่ากัน

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

19) อ.บ.ต. สามารถใช้งบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานได้เท่านั้น เช่น สร้างถนน ขุดแหล่งน้ำ ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตอื่น ๆ เช่น พัฒนาเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ เป็นหน้าที่ของ หน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงสาธารณสุข

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

20) กฎหมายกำหนดให้รายได้ ของ อ.บ.ต. ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

21) ปีงบประมาณ เริ่มนับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่ง ถึง 30 กันยายน ของปีถัดไป และ ใช้ปี พ.ศ.ของปีถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

22) รายได้ที่ อ.บ.ต. จัดเก็บเองได้ ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และ ที่ดิน ภาษีป้าย อากร ผ่าสัตว์

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

23) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะ และ ที่สำคัญคือ การ

กำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 45 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และ ในปี 49 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาล

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

24) โครงการพัฒนาตำบลเป็นโครงการที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชน เช่น โครงการก่อสร้างบ้านพักเจ้าหน้าที่ โบสถ์ วิหาร เป็นต้น

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

25) แผนงานหรือโครงการในแผนพัฒนาตำบลนั้นอำเภอเป็นผู้กำหนด แผนงานหรือโครงการให้แก่ อ.บ.ต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

26) การวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผน 2 ประเภท คือ แผนประจำปี และ แผน 5 ปี

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

27) การปรับปรุงแผนพัฒนาตำบลให้ทันสมัย และ สนองความต้องการของประชาชนได้ดี อ.บ.ต. จะต้องใช้ข้อมูลจาก จปฐ. กชช. 2ค. และ การพบปะประชาชนว่ามีปัญหาอะไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดโครงการพัฒนา

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

28) เงินอุดหนุนรัฐบาล เป็นรายได้ของ อบต. ตามกฎหมายบัญญัติไว้

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

29) เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยนกกางแ่อน , ค่าธรรมเนียมกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล , ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เป็นรายได้ที่จัดเก็บตามกฎหมาย และให้ อบต.ได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บใน อบต.

() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง

30) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน เป็นรายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้ เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น เป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บว่าด้วยกฎหมายนั้นแล้ว อบต. จะได้รับการจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายนั้น

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

31) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เป็นรายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้ เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น เป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บว่าด้วยกฎหมายนั้นแล้ว อบต. จะได้รับการจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายนั้น

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

32) อบต.มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้คือ ได้มาจากภาษีอากรและค่าธรรมเนียม, เงินอุดหนุนรัฐบาล, รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่น ๆ และ เงินกู้

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

33) ในด้านการบริหารพัสดุการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ต้องมีการประกาศเผยแพร่เปิดซองสอบราคา ไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

34) การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีการตกลงราคาได้แก่ การซื้อหรือจ้างซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

35) อำนาจทางการคลังที่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละระดับได้รับนั้นจะเป็นเครื่องชี้บอกว่า รัฐบาลท้องถิ่นนั้น จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้มากน้อยแค่ไหน

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

36) อำนาจทางการคลังที่แต่ละท้องถิ่นได้รับนั้น จะเป็นเครื่องชี้บอกว่ารัฐบาลหรือประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้น จะมีอิสระในการตัดสินใจเลือกผลิตบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อท้องถิ่นของตนอย่างไร

() ถูกต้อง

() ไม่ถูกต้อง

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของความรู้เรื่องการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ใช้สูตร KR - 21 โดยเริ่มต้นจากการหาค่า s^2

$$\begin{aligned} s^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2} \\ &= \frac{(40 \times 67982) - 1646^2}{1600} \\ &= 4.72 \end{aligned}$$

จากนั้นค่า s^2 มาแทนในสูตร KR-20

$$\begin{aligned} \text{KR-20} &= \left(\frac{K}{K-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right) \\ &= \frac{23}{22} \times \left(1 - \frac{1.04}{4.27} \right) \\ &= 0.8528 \end{aligned}$$

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

- ชื่อ – นามสกุล : นางสาวสมร ดวงหาลัง
- วัน เดือน ปี เกิด : 26 ตุลาคม พ.ศ. 2514
- สถานที่เกิด : จังหวัดขอนแก่น
- ประวัติการศึกษา : บธ.การบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประวัติการทำงาน : ปัจจุบันทำงานอยู่ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ปทุมธานี 2
ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ระดับ 5